

Archeologische werfbegeleiding Eindverslag

MENEN OUDE LEIELAAN (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Kylian VERHAEVERT,
Christof VANHOUTTE

Projectcode: 2021F354

Vergunningsnummer:	2021F354
Projectleider:	Christof Vanhoutte
Naam erkende archeoloog:	Monument Vandekerckhove NV
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Veldwerkleider:	Rosalie Vincent en Kylian Verhaevert
Archeologisch team:	Rosalie Vincent (archeoloog), Kylian Verhaevert (archeoloog), Christof Vanhoutte (erkend archeoloog, projectleider), Laure Meesen (archeoloog)
Bevoegde Vlaamse overheid:	Nancy Lemay (Agentschap Onroerend Erfgoed)
Plannen:	Kylian Verhaevert
Conservatie:	/
Materiaaltekeningen:	/
Provincie:	West-Vlaanderen
Gemeente:	Mene
Deelgemeente:	Mene
Plaats:	Oude Leielaan/Blekerijvesting (zie plan in bijlage 1 - 3)
Opgravingsplan op bouwplannen	/
Projectcode:	MEOU21
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 62073,641, Y: 165435,153 X: 62057,553, Y: 165570,669
Kadastergegevens:	Mene, afdeling 1, Sectie E (zie plan in bijlage 1-2)
Topografische kaart:	zie plan in bijlage 1 en 2
Begindatum onderzoek:	11/01/2022
Einddatum onderzoek:	22/02/2022
Relevante termen thesauri:	Nieuwe tijd, Nieuwste tijd, vestingen, Mene, Leie, archeologische opgraving, werfbegeleiding
Beheer opgravingsdata:	Monument Vandekerckhove nv Oostrozebekestraat 54 8770 Ingelmunster
Titel:	Archeologische werfbegeleiding Mene Oude-Leielaan (prov. West-Vlaanderen). Archeologierapport.
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVING VAN DE UITGEVOERDE WERKEN	4
1.1. BESCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2. VRAAGSTELLING	6
1.3. RANDVOORWAARDEN	7
1.4. BESTAANDE TOESTAND EN GEPLANDE WERKEN	7
1.5. WERKWIJZE EN OPGRAVINGSSTRATEGIE	9
1.5.1. Voorbereiding	9
1.5.2. Afwijkingen ten opzichte van het programma van maatregelen.....	10
1.5.3. Veldwerk	11
1.5.4. Verwerking.....	12
2. BESCHRIJVING VAN DE VINDPLAATS.....	13
2.1. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING.....	13
2.2. BODEMKUNDIGE SITUERING	14
2.3. HISTORISCH EN ARCHEOLOGISCH KADER.....	15
3. BESCHRIJVING VAN DE RESULTATEN.....	33
3.1. BESCHRIJVING VAN DE STRATIGRAFIE.....	33
3.2. BESCHRIJVEN SPOREN EN STRUCTUREN.....	42
3.2.1. Werkput 1	42
3.2.2. Werkput 2	45
3.2.3. Werkput 3	46
3.2.4. Werkput 4	47
3.2.5. Werkput 5	49
3.3. BESCHRIJVEN VONDSTEN	52
3.4. INTERPRETATIE EN DATERING	59
5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	64
6. BEWARING ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE	65
7. BIBLIOGRAFIE.....	66
7.1. LITERATUUR	66
7.2. INTERNETBRONNEN.....	66
8. LIJSTEN	67
8.1. FIGURENLIJST	67
8.2. TABELLENLIJST	69
9. BIJLAGEN	70

1. BESCHRIJVING VAN DE UITGEVOERDE WERKEN

1.1. Beschrijving van de onderzoeksopdracht

In het kader van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning met stedenbouwkundige handelingen te Menen Blekerijvesting en de Oude Leielaan voerde een archeologisch team van Monument Vandekerckhove NV van 11 januari 2022 tot 22 februari 2022 een archeologische werfbegeleiding uit. Het plangebied situeert zich ten zuiden van de stadskern van Menen (Figuur 1 en Figuur 2), voorafgaand aan het onderzoek was het plangebied in gebruik als openbare weg en parkeerplaatsen (Figuur 3)

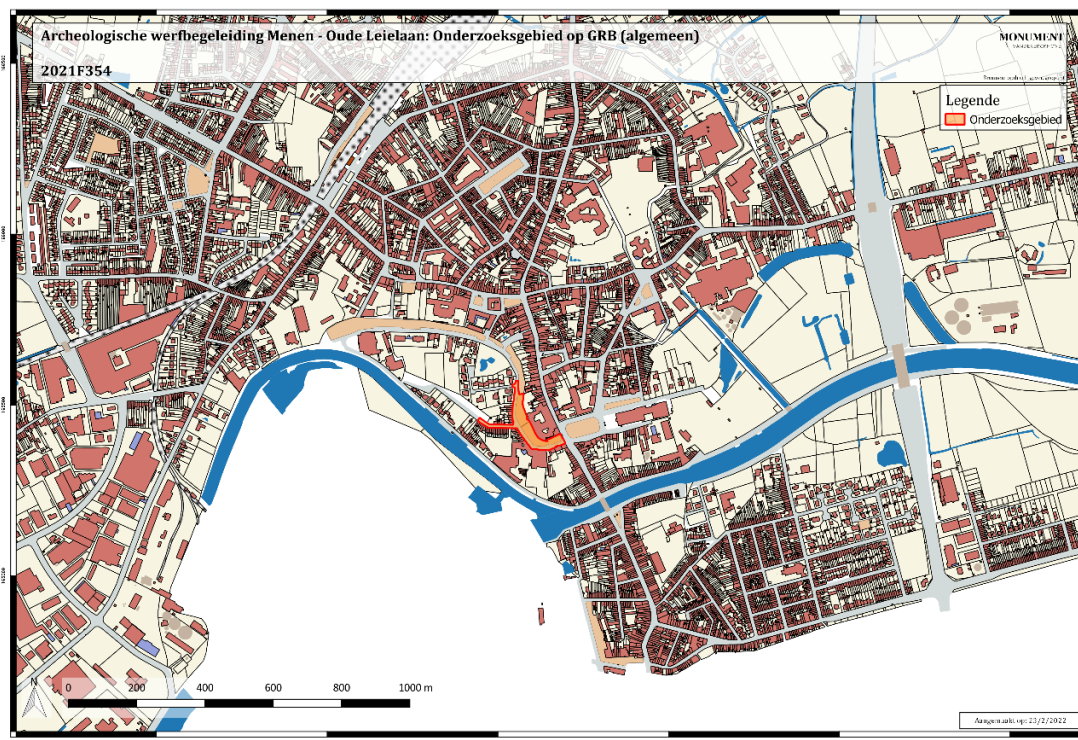
In eerste instantie werd een bureaustudie (2017B236, ID 13790) opgemaakt.¹ Op basis daarvan kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet worden beargumenteerd worden. Om die reden werd overgegaan tot een prospectie door middel van landschappelijk (mechanisch) booronderzoek (2021K346)² binnen de zone waar de vestingswal nog mogelijk aanwezig was (387,39m² op een totale oppervlakte van 9924,79m. Dit onderzoek werd uitgevoerd en gepubliceerd door Monument Vandekerckhove NV. Op basis van dit onderzoek kon niet worden uitgesloten of er al dan niet een wallichaam aanwezig is. Verder onderzoek in de vorm van een werfbegeleiding zou hierbij meer duidelijkheid kunnen scheppen. Belangrijk zijn hierbij de stratigrafische bodemprofielen die mogelijks toelaten een/het wallichaam te identificeren en/of dateren.

De werfbegeleiding zal ook helpen om de natuurlijke sedimenten te identificeren en dateren voor een mogelijk paleolandschapsreconstructie van de alluviale vlakte van de Leie voor de menselijke ingrepen bracht. Ook een tweede zone werd in het bureauonderzoek aangeduid voor werfbegeleiding. Het gaat hierbij om het meest oostelijk deel van het onderzoeksgebied (1250m²). De rest van het plangebied werd vrijgegeven omdat dit zich situeert ter hoogte van de gedempte Leie en een archeologisch onderzoek niet zou leiden tot kenniswinst. Er werd overgegaan tot een archeologische werfbegeleiding met een oppervlakte van ca. 261m². Deze archeologische werfbegeleiding werd door een team van Monument Vandekerckhove uitgevoerd tussen 11 januari 2022 en 22 februari 2022 in meerdere fases. De eerste fase vond plaats op 11 en 12 januari 2022. Een tweede fase werd uitgevoerd op 2 februari 2022. Een, derde, laatste fase werd uigevoerd op 22 februari 2022

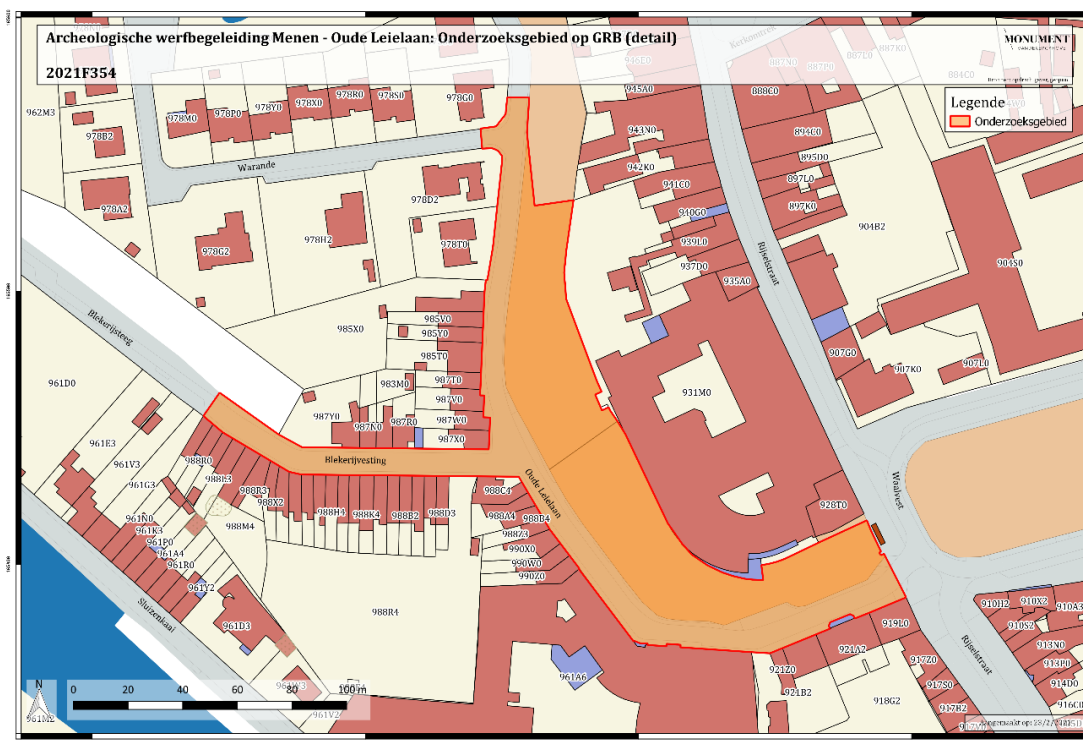
In dit rapport worden de eerste resultaten van de archeologische werfbegeleiding voorgesteld. In enkele inleidende hoofdstukken worden de geografische, bodemkundige, historische en archeologische situering van het terrein toegelicht, alsook de gebruikte methodologie bij het onderzoek. Vervolgens worden de resultaten besproken en wordt een voorlopige interpretatie gegeven van de aangetroffen sporen en vondsten.

¹ ALUWE K., LALOO P., HERREMANS D., 2019A.

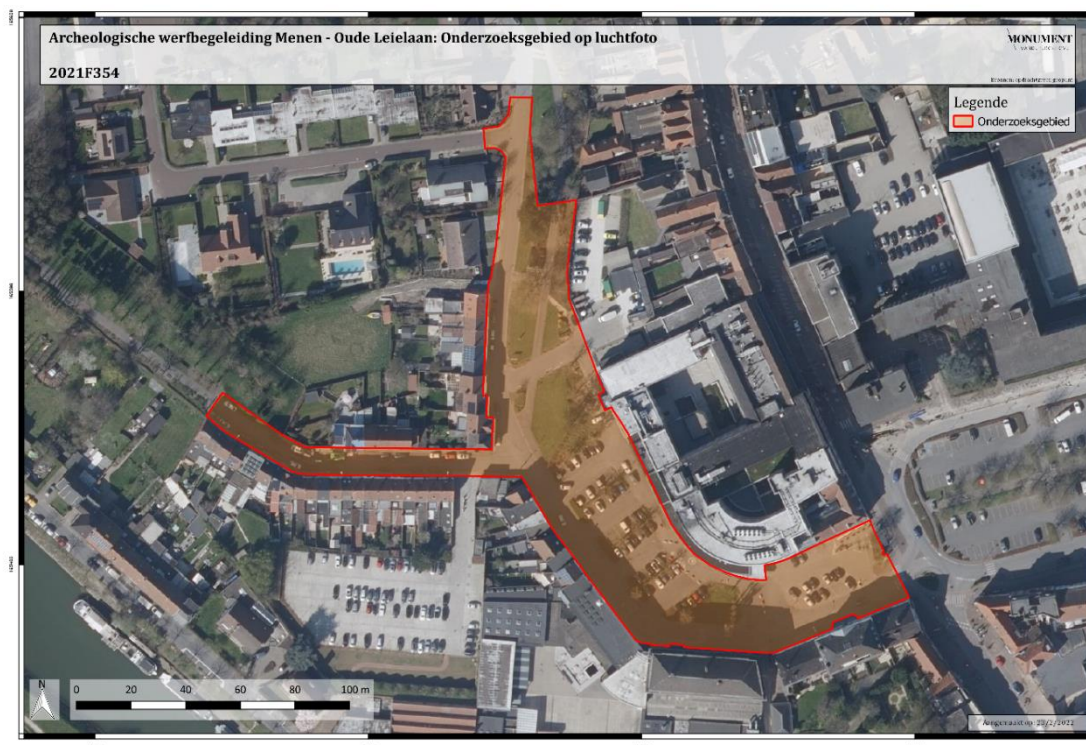
² VANHOUTTE C., LEGRAND P., 2021.

Figuur 1: Het GRB met de ruime omgeving van het plangebied. (bron: geopunt)

Figuur 2: De directe omgeving van het plangebied op het GRB. (bron: geopunt)

Figuur 3: Het plangebied weergegeven op de luchtfoto. (bron: geopunt)

1.2. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om verdere informatie te krijgen over het verleden van het vlakdekkend op te graven terrein. In het programma van maatregelen van het bureauonderzoek werden met betrekking tot de werfbegeleiding verschillende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen geformuleerd³:

A	Algemeen
A1	Welke sporen of structuren zijn aanwezig/bewaard?
A2	Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
A3	Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
A4	Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
B	Site specifiek
B1	Kunnen sporen van de Rijsselpoort en/of de brug over de Leie herkend worden in de advieszone nabij de Rijsselstraat?
B2	Kunnen sporen van oever- en/of kadestructuren aangetroffen worden in de advieszone ter hoogte van de ingang van het ziekenhuis?

Tabel 1: Onderzoeksvragen.

³ : ALUWE K., LALOO P., HERREMANS D., 2017, p.10

1.3. Randvoorwaarden

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

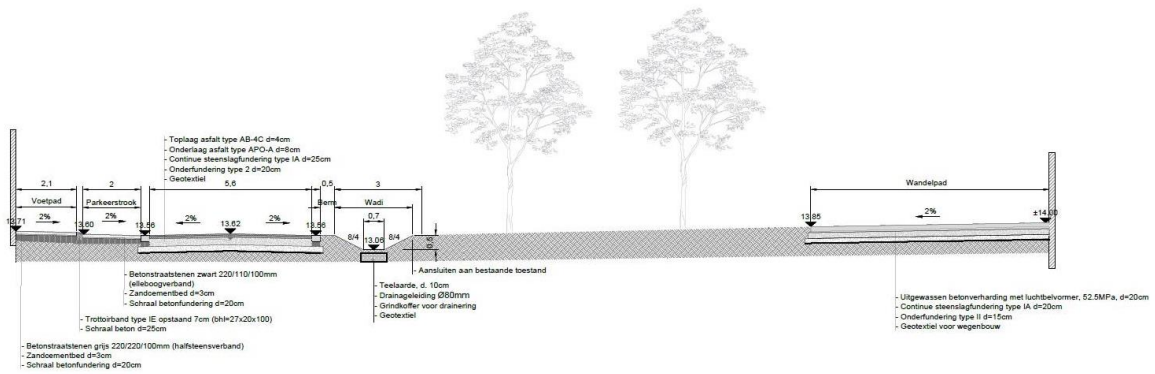
1.4. Bestaande toestand en geplande werken⁴

Momenteel is het volledige onderzoeksgebied in gebruik als openbare weg of als parkeerplaatsen. Deze parkeerplaatsen bevinden zich ter hoogte van de Oude Leielaan. Volgens de geplande werken zullen de parkeerterreinen tot een ruime groenzone. Er wordt eveneens een circulatiecircuit voor ambulances, die toegang nodig hebben tot het AZ-Delta, een kortparkeerzone en een wandelpad. De wegenis wordt vervangen door een nieuwe asfaltverharding, een parkeerstrook in klinkerverharding en een voetpad.

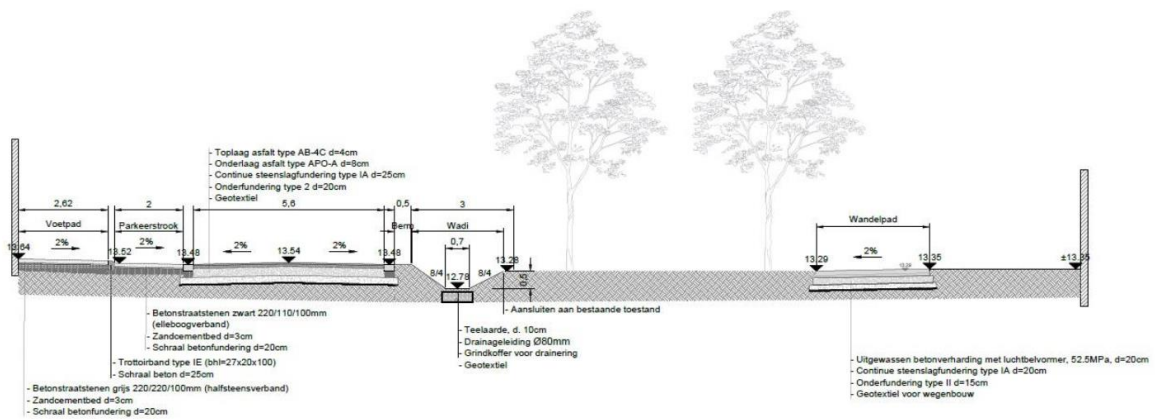
Dit zijn de geplande bodemverstoringen:

- Groenzones met een beperkte verharding in grasdallen (ca. 30cm diep)
- Aanleg van wadi's in de groenzones (ca. 60cm diep)
- Aanleg zuidelijk wandelpad, circulatiecircuit voor ambulances en zone voor kortparkeren in uitgewassen beton (55cm diep)
- Heraanleg van de Oude Leielaan en noordelijke wandelpad in asfaltverharding (60cm diep)
- Voetpaden en parkeerstrook in de Oude Leielaan in klinkerverharding (30cm diep)
- Aanleg van gescheiden riolering met RWA-DWA in de Oude Leielaan en Blekerijvesting over een lengte van ca. 450m (gemiddeld 3m diep)
- Aanleg van een RWA-leiding vanuit een werkput (ca. 15m²) in de Rijselstraat onder de parking van de Oude Leielaan (1-2m diep)
- Aanleg van een pompstation in een werkput (ca. 65m²) op het kruispunt van de Oude Leielaan en de Rijselstraat (ca. 4,30m diep)

⁴ ALUWE K., LALOO P., HERREMANS D., 2017, p7.

Figuur 4: Type dwarsprofiel 1. (bron: opdrachtgever)

Figuur 5: Type dwarsprofiel 2 (bron: opdrachtgever)

1.5. Werkwijze en opgravingsstrategie

1.5.1. Voorbereiding

Voorafgaand aan de uitvoering van het archeologisch onderzoek werd de bekrachtigde archeologienota/nota geraadpleegd⁵ en een startvergadering/plaatsbezoek ingepland. Er werden afspraken gemaakt met de aannemer die de werken uitvoert om zo efficiënt mogelijk te werk te gaan.

Figuur 6: Zicht op de Blekerijvesting ter hoogte van WP5.

⁵ ALUWE K., LALOO P., HERREMANS D., 2017

1.5.2. Afwijkingen ten opzichte van het programma van maatregelen

Het volledige terrein kon zoals voorzien worden onderzocht. Enkel bij werkput 4 kon om veiligheidsredenen niet alles correct onderzocht worden. (Figuur 7). De put was te diep en liep direct onder water. Er werd een metalen *caisson* geplaatst om te voorkomen dat de sleufwanden zouden inkalven. Door het plaatsen van deze beschoeiing was het niet mogelijk om de houten beschoeiingspalen in de noordwand van de werkput te bestuderen.

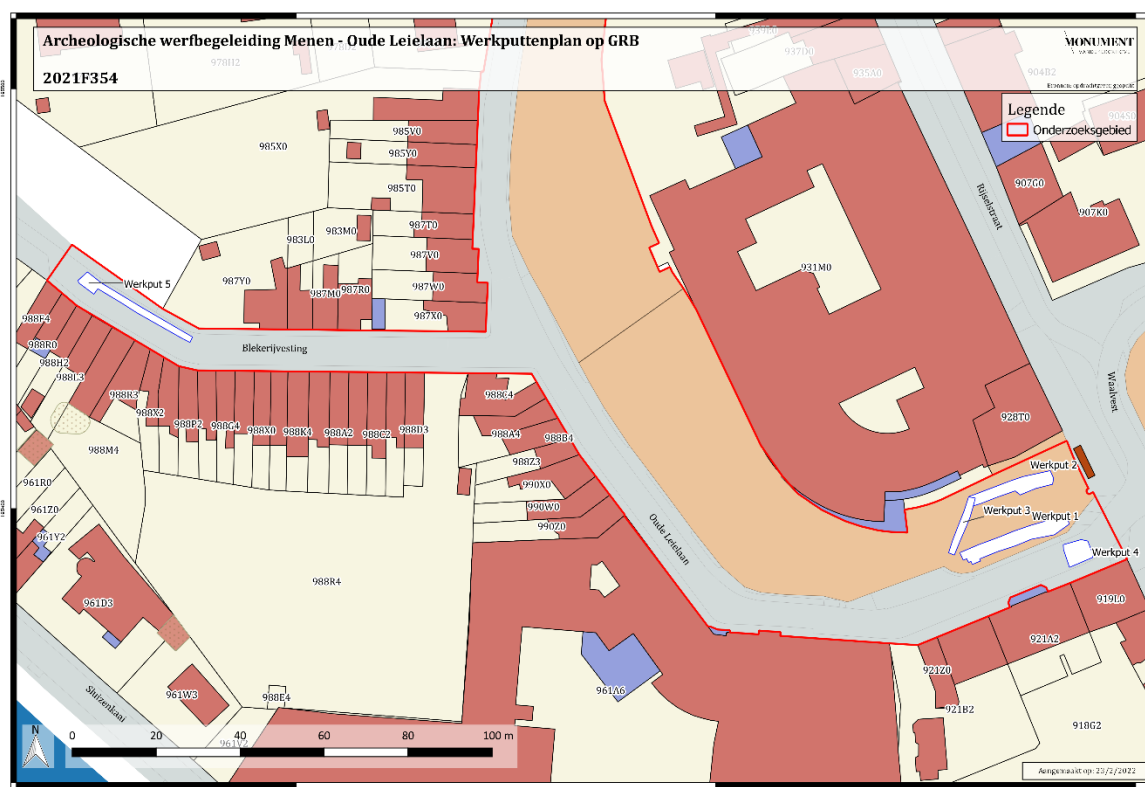

Figuur 7: Zicht op werkput 4 waar een beschoeiing met metalen *caisson* is geplaatst tegen het inkalven van de sleufwanden.

1.5.3. Veldwerk

Het veldwerk vond plaats tussen 11 januari 2022 en 22 februari 2022. Voor aanvang werd een werkputtenplan opgesteld. Dit verdeelde het plangebied in vijf werkputten (WP) die achtereenvolgens werden onderzocht (Figuur 8). Deze afzonderlijke werkputten hebben variërende afmetingen naar gelang de geplande grondwerken. De grond werd steeds naast de werkput gestockeerd en het puin werd afgevoerd.

De werkputten werden ingepland naar gelang de geplande grondwerken. Hierdoor hebben de werkputten variërende groottes en dieptes.

Figuur 8: Het uitgevoerde werkputtenplan. (bron: geopunt)

Voor de aanleg van de verschillende werkputten werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een vlakke graafbak van 1,8m breed. Het graafwerk is zo uitgevoerd dat de bovenste puinlagen onder de verharding gescheiden bleef van de onderliggende horizonten. De afgegraven grond werd (indien mogelijk) gestockeerd op beide flanken langs de werkput. Zo moest, alvorens over te gaan naar de aansluitende werkput, de eerder uitgegraven werkput terug aangevuld worden. De kraan werd tijdens de aanleg opgevolgd door een team archeologen. Er werd op toegekeken dat het juiste archeologische niveau werd bereikt. Tevens werd het vlak manueel opgeschaafd om de leesbaarheid te optimaliseren. De sporen

die zichtbaar werden zijn voorzien van een individueel spoornummer. Vervolgens zijn ze beschreven (interpretatie, kleur, textuur, inclusies) en gefotografeerd. Op deze foto is, naast het spoor telkens een noordpijl, schaallat en fotobord aanwezig. Op dit fotobord staat de projectcode (**2021F354**), de afkorting van het project (MEOU21= **ME**nen **OU**de-Leielaan 2021), de werkput (**WP1-5**) en het spoornummer. Na het fotograferen werden de sporen ingemeten met een GPS-toestel, waardoor een digitaal grondplan ontstond dat in het veld via een tablet kon worden geconsulteerd.

Teneinde een goed beeld te krijgen van de bodemopbouw werden verspreid over het plangebied zeven bodemprofielen geregistreerd. Deze zijn op dezelfde wijze als de spoorcoupes vastgelegd. Voor de interpretatie ervan zijn de archeologen bijgestaan door aardkundige Pierre Legrand.

De opgraving werd uitgevoerd door een flexibel archeologisch team. Dit bestond uit de altijd aanwezige veldwerkleider Kylian Verhaevert (vervangen op 11 en 12 januari 2022 door Rosalie Vincent omwille van COVID19), aangevuld met archeoloog Christof Vanhoutte op 11 januari 2022 en Laure Meesen op 22 februari 2022.

1.5.4. Verwerking

Na het afronden van het veldwerk is de verwerking opgestart. Tijdens een eerste fase van de verwerking werd het grondplan opgemaakt, zijn de vondsten gewassen en werden de foto's in de database ingewerkt. De belangrijkste vondstcategorie is het aardewerk. De vondsten werden gewassen en achtereenvolgens gedroogd. Nadien werden ze verpakt en geïnventariseerd.

Het uitschrijven van de resultaten gebeurt in twee fasen. Als eerste wordt werk gemaakt van een archeologierapport. Dit wordt afgewerkt binnen een termijn van 2 maanden na het afronden van het veldwerk. Hierin zijn de voorlopige resultaten gebundeld. Ook wordt een eerste voorzichtige interpretatie van de aangetroffen sporen opgemaakt.

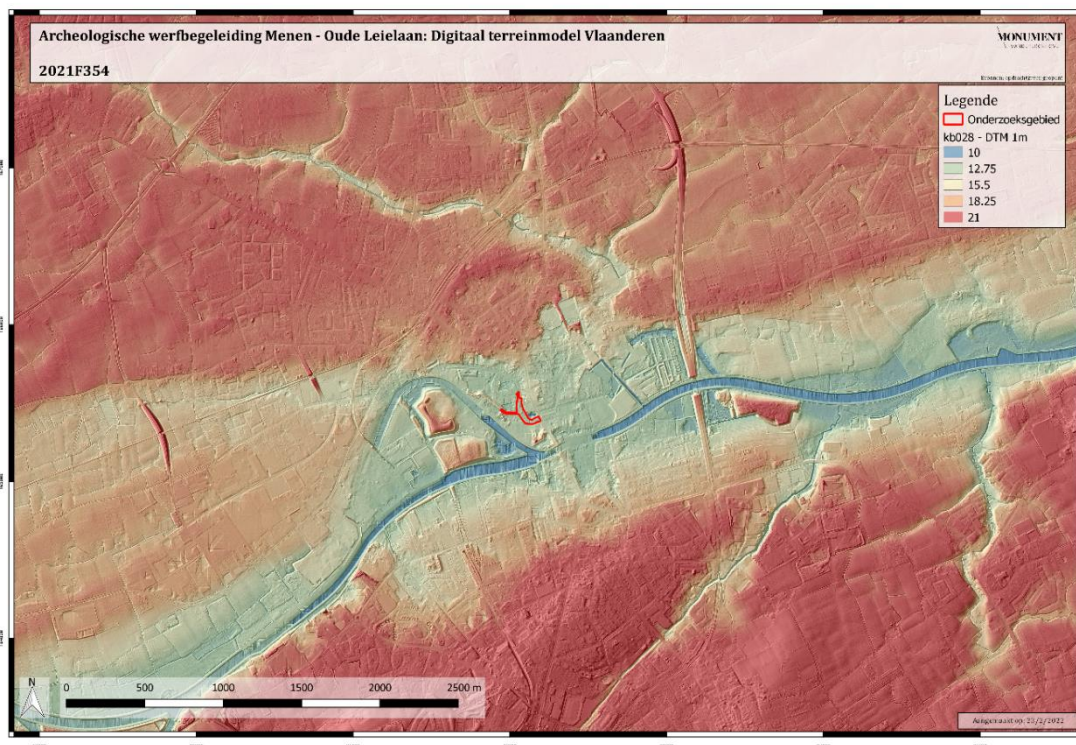
Een tweede fase van de rapportage bestaat uit het schrijven van het eindverslag. In dit rapport worden alle beschikbare gegevens gebundeld. Deze bevatten enkele inleidende hoofdstukken en omvatten tevens de beschrijving van de verschillende grondsporen en het vondstmateriaal.

Tijdens de verschillende stappen van de verwerking wordt advies ingewonnen bij vakspecialisten. Een olijsting van de geconsulteerde wetenschappers volgt in het eindverslag.

2. BESCHRIJVING VAN DE VINDPLAATS

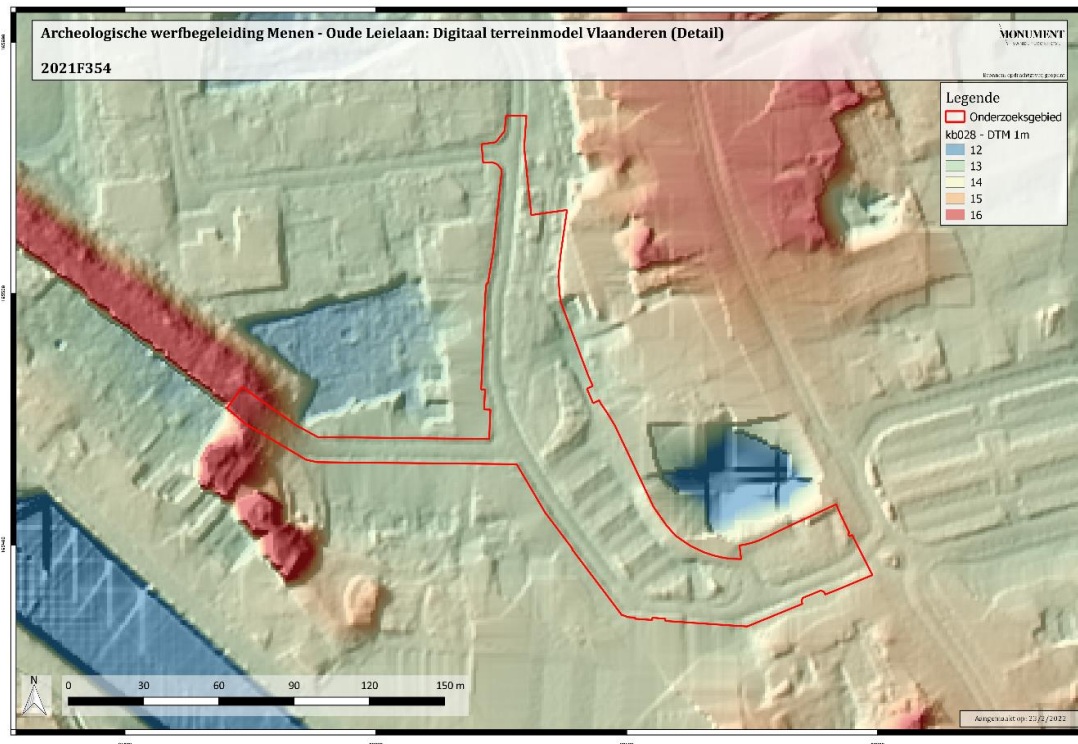
2.1. Landschappelijke situering

Menen behoort tot zandlemig Vlaanderen. In de deelgemeente Menen is het reliëf relatief vlak, met hoogtes die schommelen tussen +10m en +20mTAW (Figuur 9). Het helt hier af naar het centrale deel van de stad, waar de Leie stroomt. De stad is dan ook midden in het Leidedal gelegen (zie Figuur 8 en bijlage 4). De deelgemeentes Lauwe en Rekkem kennen een groter hoogteverloop met hoogtes die schommelen tussen de +10m en +66m TAW. De hoogste punten liggen hier in het oosten en zuiden van de deelgemeenten, met het hoogste punt te Purgatoire (+66m TAW) in het zuiden van de stad.

Figuur 9: Digitaal Terein Model van de ruime omgeving. (bron: geopunt)

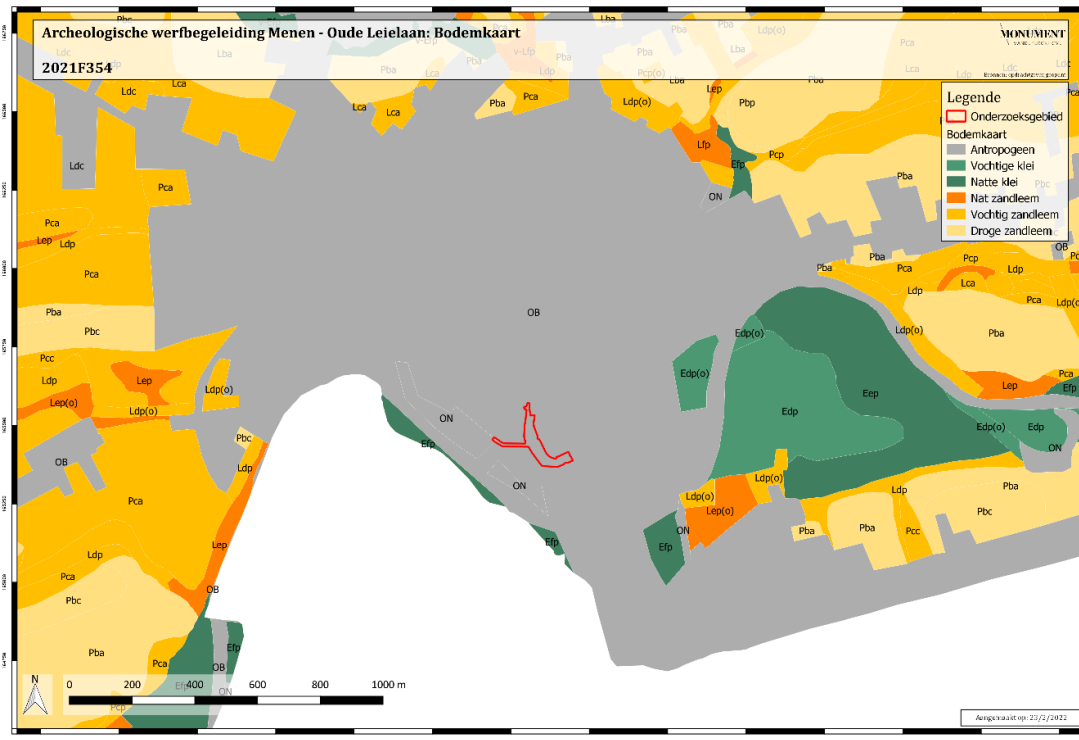
Het projectgebied zelf is gelegen in de vallei van de Leie in een relatief vlak gebied. Ter hoogte van de Blekerijvesting valt een duidelijk hoogteverschil op, lopende van ca. +13,53m TAW in het oosten en +16,25m TAW in het westen (zie Figuur 10). Deze helling is de restant van de bewaard gebleven historische stadsvestingen. De rest van het onderzoeksgebied is relatief vlak met hoogtes tussen 13,4m TAW en 14,1m TAW.

Figuur 10: Digitaal Terrein Model van de site. (bron: geopunt)

2.2. Bodemkundige situering

De ondergrond ter hoogte van het projectgebied staat gekarteerd als 'OB', wat betekent dat het projectgebied in een bebouwde zone gelegen is (zie Figuur 11). In de ruime omgeving van het projectgebied bestaat de ondergrond uit natte tot vochtige kleibodems, natte tot vochtige zandbodems en uit droge zandleembodems.

Figuur 11: Bodemkaart. (bron: geopunt)

2.3. Historisch en archeologisch kader

- **Historisch kader**⁶

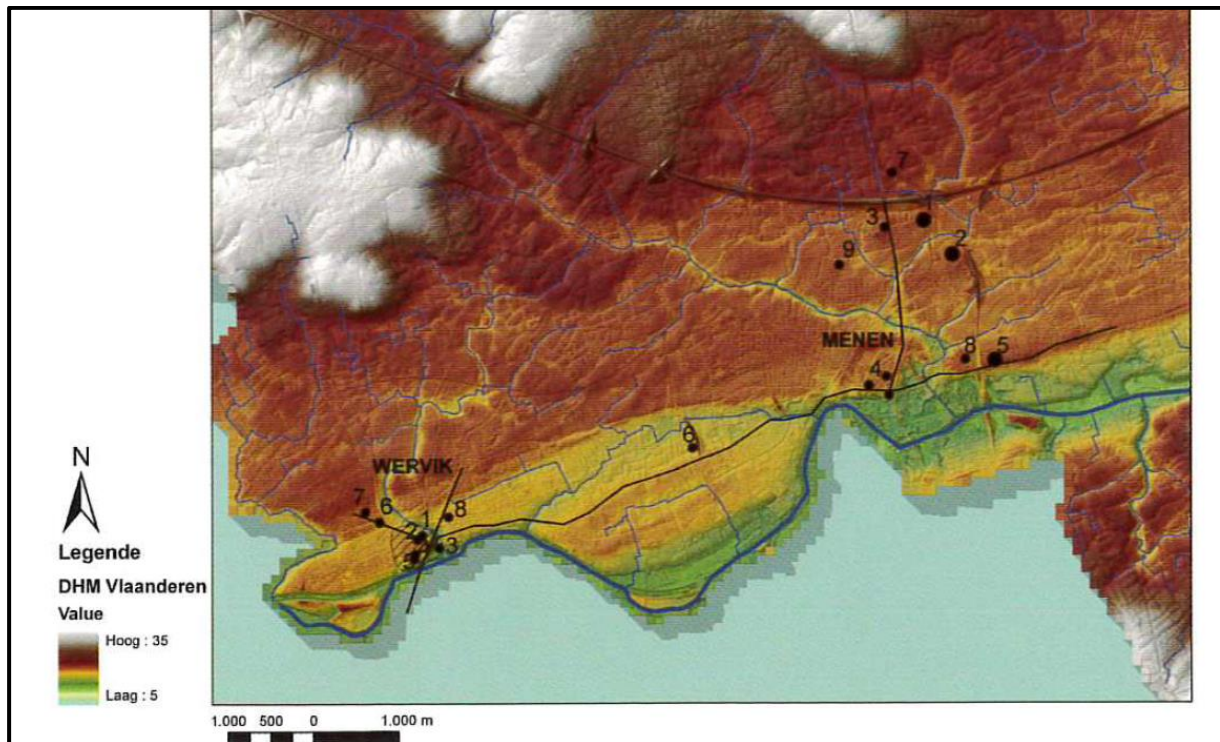
Het grondgebied van Mene werd zowel tijdens het paleolithicum als het neolithicum bewoond, getuige de vondsten op de grens met Moorseele en Wevelgem. Ook tijdens de Romeinse periode was er sprake van bewoning. Dit vooral in de vorm van een kleine nederzetting uit de 1ste tot 3de eeuw, die gesitueerd was langs de Moorseelestraat. De eerste vermelding van de naam Mene dateert uit 867 als Maininium of Maininio. Over de betekenis van de plaatsnaam is er geen consensus.

Mene is ontstaan op een doorwaadbare plaats aan de Leie en kent zijn oorsprong in een dorpsheerlijkheid die als de "Bruel" bekend stond. Deze lag aan een kruising van de Leie met de Heirbaan die Torhout met Rijsel verbond. Deze weg is te zien op een kaartje dat werd aangemaakt voor de publieksbrochure van de tentoonstelling "Romeinen in Mene!" (zie Figuur 14).

De kern van de eerste nederzetting lag in de nabijheid van de Leieovergang, ongeveer ter hoogte van het huidige kruispunt van de Oude Leilaan met de Waalvest en de Rijselstraat.

⁶ Indien anders aangegeven, gebaseerd op DEMEULEMEESTER L., 2020.

Er zijn voldoende aanwijzingen dat deze heerlijkheid een motte met neerhof betrof, waarop ook de kerk (de Sint-Vedaskerk) en het "Passantenliedengasthuis" gesitueerd was. Tot 1288 wordt de heerlijkheid bestuurd door de Familie van Menen. De heerlijkheid telt omstreeks 1270 een 80-tal huizen.

Figuur 12: Kaart van de regio van Menen en Wervik in de Romeinse tijd. De zwarte lijnen geven de Romeinse wegen aan, de blauwe de Leie en de diverse beken. De nummers staan voor de Romeinse vindplaatsen te Menen en Wervik (bron: Dhaeze D. 2007).

Vanaf 1298 valt Vlaanderen onder het bewind van de Franse koning. Deze wijst de heerlijkheid van Menen in naam van Filips de Schone in leen toe aan ridder Willem van Mossere. In 1305 komt de heerlijkheid, die vrij snel groeide door de gunstig gelegen economische positie, weer in grafelijke handen terecht. De economische bloei van de stad neemt een aanvang in 1351, na het toekennen van de stadsrechten door Lodewijk van Male, heer van Menen. De stad verkrijgt de toestemming tot de oprichting van een lakenproductie en een stapelplaats voor wolraad. Verder mag er een wekelijkse markt georganiseerd worden op zaterdag en een jaarlijkse buitengewone markt van drie dagen. Hierdoor ontwikkelt de heerlijkheid zich binnen afzienbare tijd tot een gereputeerde lakenstad, waarin ook de brouwerijnijverheid aan belang wint. De stad vormt een tegengewicht voor grote steden zoals Kortrijk en Gent. In 1353 wordt geconstateerd dat de wolstapelplaats te Menen niet optimaal is wat ligging betreft. Plattelandsspinners waren niet bereid om naar de stad te komen waardoor de stapelplaats naar Mooresele verhuist. Hierdoor gaat voor Menen een erg belangrijke economische activiteit verloren. Menen procedeert tot 1408 om deze maatregel te herzien, maar zonder resultaat.

Sinds het begin van de 15de eeuw kent de lakennijverheid, ook die te Menen, een zware terugval. Op het einde van de eeuw kent de nijverheid terug een bloeiperiode ondanks de stadsbrand van 1488 die drie kwart van de stad in de as legt. Menen behoort politiek en administratief tot het graafschap Vlaanderen en daarbinnen tot de kasselrij van Kortrijk die is onderverdeeld in vijf roeden, waaronder de roede van Menen, met de stad Menen als hoofdplaats. De roede heeft bestuurlijke en rechterlijke macht over vijftien omliggende gemeenten. Daarnaast kent Menen ook een stedelijk bestuur, bestaande uit een stadsmagistraat en zijn schepenen.

De eerste helft van de 15de eeuw wordt gekenmerkt door de oprichting en de heropbouw van verschillende gebouwen, onder meer het Sint-Jorishospitaal. De oude Sint-Vedastuskerk wordt gesloopt en in 1454 wordt de nieuwe kerk opgetrokken. De mote van de herenburcht wordt afgegraven, de grachten worden gedempt en het terrein wordt bebouwd. De stad breidt zich uit naar het noordwesten, richting Grote Markt, en ontwikkelt zich rond het kruispunt van de oude baan Brugge-Rijsel met de baan Kortrijk-Ieper. De oude stadskern ligt op de linkeroever van de thans gedempte Leiearm langs de as Ieperstraat, Grote Markt, Rijselstraat, Kerkomtrek en Kerkstraat. De stad telt een 380-tal huizen en circa 1700 inwoners. In 1488 wordt de stad geplunderd door de troepen van Frederik III, omdat het in opstand was gekomen tegen het gezag van Maximiliaan van Oostenrijk.

In 1548 was Menen een stad zonder vestingen bestaande uit een 20-tal straten. Het centrum had een tamelijk dicht stratennet. Toch waren er vooral op de uiteinden van de straten een aantal gronden onbebouwd. In het centrum en langs de hoofdstraten was er een doorgaans gesloten bebouwing waarbij op geregelde afstand brandgangen en waterputten bestonden. De stad heeft vaak te lijden onder militaire acties, dit door haar ligging op de grens tussen de kasselrijen van Kortrijk en Rijsel, door haar economisch belang en door de strategische waarde van de brug tussen Menen en Halewijn.

Op 9 mei 1548 wordt Menen geteisterd door een stadsbrand waarbij naar schatting 570 van de 700 woningen verloren gingen. Keizer Karel vaardigt de nodige financiële tegemoetkomingen uit om de stad te helpen. Na 1560 ondergaat het stadsbeeld verschillende wijzigingen. Een aantal nieuwe openbare gebouwen waaronder het stadhuis, de lakenhal en het vleeshuis worden opengetrokken. Tijdens de beeldenstorm (1566) worden de interieurs van het Sint-Jorishospitaal en de Sint-Vedastuskerk geplunderd. Na de stadsbrand wordt het marktplein vergroot. Tussen de Markt en het Nieuwhof (een gedeelte van de huidige Grote Markt) wordt in 1567 de Vismarkt opgericht. Rond 1571 bestond Menen uit een 30-tal straten met circa 890 huizen en een parochiekerk.

De brouwactiviteit groeide enorm tijdens de 16de eeuw, daar waar deze in de 14de en 15de eeuw voornamelijk in de lokale behoefte voorzag. De industrie bestond uit een 64-tal brouwerijen die grotendeels gesitueerd waren in het lagere stadsdeel omwille van de

aanwezigheid van de Leie. De ligging van Menen aan de Leie vergemakkelijkte de aanvoer van graan en turf, wat het succes van de nijverheid verklaart.

In 1576 komen de 17 Provinciën in opstand tegen de Spaanse bezetting. Nog voor de laatste werken aan de vestingen voltooid zijn, wordt de stad ingenomen door de Malcontenten onder aanvoering van Emmanuel de Lalaing, baron van Montigny. De zogenaamde Montigny-vesting werd ook in deze periode opgericht (1578). Menen zal in hun handen blijven tot 22 oktober 1579, wanneer de stad vanuit Kortrijk door Schotse troepen wordt heroverd en opnieuw bij de Staten-Generaal wordt gevoegd. In de stad wordt er een garnizoen onder leiding van de Schot Bafour gekazerneerd. In 1582 wordt Menen bevrijd door Spaanse troepen onder leiding van Alexander Farnese.

Tijdens de eerste helft van de 17de eeuw blijft Menen gespaard van oorlogen en plunderingen. Dit geeft de gelegenheid tot het bouwen van enkele belangrijke complexen zoals het Kapucijnenklooster aan de westelijke stadsrand. In 1635 verklaart Frankrijk de oorlog aan Spanje. De oorlog, die tot 1678 zal duren, wordt eerst uitgevochten in Picardië en Artesië, maar vanaf 1644 in Vlaanderen. Menen, tot dan nog steeds in Spaanse handen, wordt in 1645 ingenomen door het Franse leger onder leiding van maarschalk Jean de Gassion. Datzelfde jaar wordt de stad geplunderd en doveleels vernield door Spanjaarden. In 1658 wordt Menen echter weer Frans bezit. Door de vrede van de Pyreneeën (1658) wordt de stad opnieuw bij de Spaanse Nederlanden gevoegd. In overtuiging van een definitieve vrede worden de wallen en bastions afgebroken, de grachten worden gedempt en enkel de stadspoorten blijven overeind. De oorlog tussen Frankrijk en Spanje kent echter nog een vervolg met de "Devolutieoorlog" in 1667 en 1668. Door het verdrag van Nijmegen (1678) wordt Menen van de kasselrij van Kortrijk losgemaakt en wordt het opnieuw Frans grondgebied.

Door de bezetting van de Nederlanden door de Spanjaarden wordt door Sébastiaan Le Prestre, markies van Vauban en Louvois, minister van oorlog onder Lodewijk XIV, het plan opgevat om de noordgrens van Frankrijk te versterken met een dubbele verdedigingsgordel. Om invallen tegen te gaan, worden tussen 1679 en 1689 de vestigingsmuren aangepast aan het ontwerp van Vauban.

In het begin van de 18de eeuw zorgt de Spaanse successieoorlog (1702-1723) ervoor dat Menen nogmaals wordt belegerd. In 1706 trekken de geallieerde troepen onder leiding van de hertog van Marlborough door Vlaanderen. De belegering van Menen begint op 24 juli 1706. Op 22 augustus capituleert de stad en worden de Franse legers verdreven. De schade was zeer groot. Het belfort wordt deels vernield, maar wordt vrijwel onmiddellijk gerestaureerd. Met de vrede van Utrecht in 1713 wordt Menen toegevoegd aan het Oostenrijks grondgebied. Door het Barrièretractaat van 1715 worden in Menen Hollandse troepen gelegerd om een Franse uitval te voorkomen. Met de Oostenrijkse successieoorlog (1740-1748) verklaart Frankrijk de oorlog aan Oostenrijk en trekt het de Nederlanden in. Op 30 mei 1744 wordt gestart met een systematisch bombardement van de stad Menen dat op 4 juni eindigt. Het Hollands garnizoen

geeft zich over en één dag later doet Lodewijk XV zijn plechtige intrede in de stad. Na het beleg worden de kazematten opgeblazen en de meeste militaire gebouwen afgebroken. Menen wordt weer een open stad.

Door het verdrag van Aken (1748) worden de Zuidelijke Nederlanden opnieuw onder Oostenrijks bewind geplaatst. Er worden plannen gemaakt om de vestingen te herstellen maar Keizer Jozef II gaat in 1782 over tot de verkoop van de militaire terreinen. Menen verliest als open stad zijn militaire waarde.

Tussen 1792 en 1794 verwisselt Menen opnieuw verschillende malen van bezetter. Op 18 juni 1792 wordt het veroverd door Franse troepen onder leiding van maarschalk Lucker, die vanuit Menen ook Kortrijk onderwierp. Op 29 juni worden de Fransen opnieuw verdreven door de Oostenrijkse troepen. In 1793 wordt Menen afwisselend bezet door Fransen, Oostenrijkers, Hollanders, nogmaals Fransen en opnieuw Oostenrijkers. Menen wordt op 28 en 29 april 1794 opnieuw zwaar geteisterd door een Frans bombardement vanuit Halewijn. Op 30 april capituleren de Oostenrijkse troepen en wordt Menen opnieuw Frans bezit.

De beschietingen hebben als gevolg dat één tiende van de woningen in puin lag, de hallen en de waag achter het stadhuis zijn vernield en de Sint-Vedastuskerk wordt zwaar beschadigd. De peervormige spits van het belfort brandt af en wordt niet meer vervangen. De vestingen worden grotendeels platgebombardeerd. Slechte enkele delen in het noordwesten van de stad en twee bolwerken bij de Leie bleven bewaard. Alle kerkelijke eigendommen worden in 1794 verbeurd verklaard en verkocht. Twee kloosters, het klooster van de benedictinessen en het Sint-Jorisklooster blijven gespaard omdat de zusters zich ten dienste stelden van het openbaar nut, namelijk de armen en geesteszieken.

Economisch kent Menen een korte bloeiperiode na 1748. Als grensstad heeft het een grote aantrekkingskracht voor bedrijven. De steenweg Kortrijk-Menen wordt aangelegd en de aarden weg Menen-Roeselare-Brugge wordt heraangelegd. Door dit versteend wegennet stijgt de economische activiteit. Door deze economische bloeiperiode wordt er, vooral door particulieren, druk gebouwd in de stadskern. Ook de overheid realiseert enkele bouwwerken, in 1782 wordt het landhuis (huidig stadhuis), gebruikt door het stadsbestuur en de roede van Menen, opgericht.

Menen zal Frans grondgebied blijven tot in 1814, het Franse bewind wordt verdreven en de Hollandse periode breekt aan. Na het congres van Wenen in 1815 worden een aantal steden aan de grens met Frankrijk versterkt als voorzorgsmaatregel tegen eventuele nieuwe aanvallen. Door zijn rol als bufferstad tegen Frankrijk wordt Menen opnieuw voorzien van vestingen. De Hollandse periode wordt gekenmerkt door actieve heropbouw. De Sint-Vedastuskerk, grotendeels vernield door een storm in 1801, wordt heropgebouwd tussen 1807 en 1820.

In 1830 telt Menen zo een 8.000 inwoners, het is een kleine stad met nauwelijks bebouwing in de omgeving van de vestingsmuren. In 1852 worden de vestingen gedeeltelijk ontmanteld. Enkele militaire gronden en gebouwen worden verkocht in juli 1856. Het militair hospitaal wordt eerst omgevormd tot kazerne en nadien tot regimentsschool. De andere kloostergebouwen worden omgevormd en in gebruik genomen als klaslokaal, pastorie en vredegerecht.

De ontmanteling van de vestingen en de bevolkingsaan groei heeft het bewoningspatroon in de tweede helft van de 19de eeuw ingrijpend gewijzigd. De stad wordt beter aangesloten op het wegennet. Spoorwegverbindingen met de West-Vlaamse gewesten en de Franse stad Tourcoing komen tot stand respectievelijk in 1853 en 1879. Verder wordt er heel wat aandacht besteed aan het verbeteren van het stedelijk comfort door het plaveien van straten, de aanleg van een rioleringsnet en het installeren van een gasverlichting.

In de 19de eeuw beschikt Menen zelf niet over een bloeiende industrie. De stad is als grensstad een ideale uitvalsbasis naar de Franse industriesteden Halluin, Ronq, Tourcoing en Armentières. De stad wordt in oostelijke richting uitgebreid met enkele beluikwijken. De geringe industriële bedrijvigheid in Menen bestaat voornamelijk uit vlas, katoen, kant en tabak. De stad wordt en blijft het belangrijkste productiecentrum van de tabaksverwerkende nijverheid in de Leiestreek. Vele bedrijven hebben een dubbele vesting: namelijk te Menen en Halewijn om de douanerechten te ontwijken.

De economische heropbloei van voornamelijk vlas- en tabaksnijverheid in Menen kent een einde door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Vanaf 14 oktober 1914 wordt Menen bezet door de Duitse troepen. De stad moet instaan voor de kazernering van de soldaten en wordt een verzamelpunt voor nieuwe troepen en een rustplaats voor de troepen die terugkeren van het front. Twee Ortskommandaturen worden opgericht en verschillende gebouwen in de stad worden opgeëist en ingericht voor militaire doeleinden.

Menen heeft enorm te lijden onder het oorlogsgeweld. Ongeveer de helft van de huizen wordt vernield of zwaar beschadigd. Na de oorlog is de woningnood groot. De financiële situatie van de stad is desastreus waardoor ze beroep moet doen op overheidssubsidies. In het kader van de wederopbouw wordt er een tuinvijk opgericht. Langs de belangrijkste verkeerswegen verschijnt er lintbebouwing in de richting van Ieper, Brugge en Kortrijk. Menen en Halewijn groeien naar elkaar toe en worden nagenoeg één geheel. De Leie wordt in 1921 gedeeltelijk rechtgetrokken. Er wordt een nieuwe sluis gebouwd waardoor nu ook grote schepen van 300 ton hun vracht konden aanvoeren. Hierdoor wordt de rivier vertakt in een nieuwe en een oude Leiearm. Deze laatste wordt reeds in 1923 gedempt waardoor het Wautersplein (de huidige Waalvest) ontstaat. In 1971 en in 1987-1988 graaft men een nieuwe bedding voor de Leie om deze toegankelijk te maken voor een grotere tonnenmaat.

De tweede wereldoorlog vormt ook een breekpunt, er komen betere en snellere verbindingen tussen de verschillende steden en de mechanisatie in de landbouw komt op. In 1947 bereikt

de bloei van de stad een hoogtepunt. Bijna de helft van de actieve bevolking werkt buiten de stad, waarvan een groot deel in Frankrijk. De pendelarbeid daalt vanaf 1962, de bevolking kende een licht terugval.

- **Historisch kaartmateriaal⁷**

Concrete historische gegevens over het plangebied werden niet gevonden. Wel zijn enkele historische kaarten bekeken om de ruimtelijke situatie en evolutie binnen het plangebied en in de directe omgeving na te gaan.

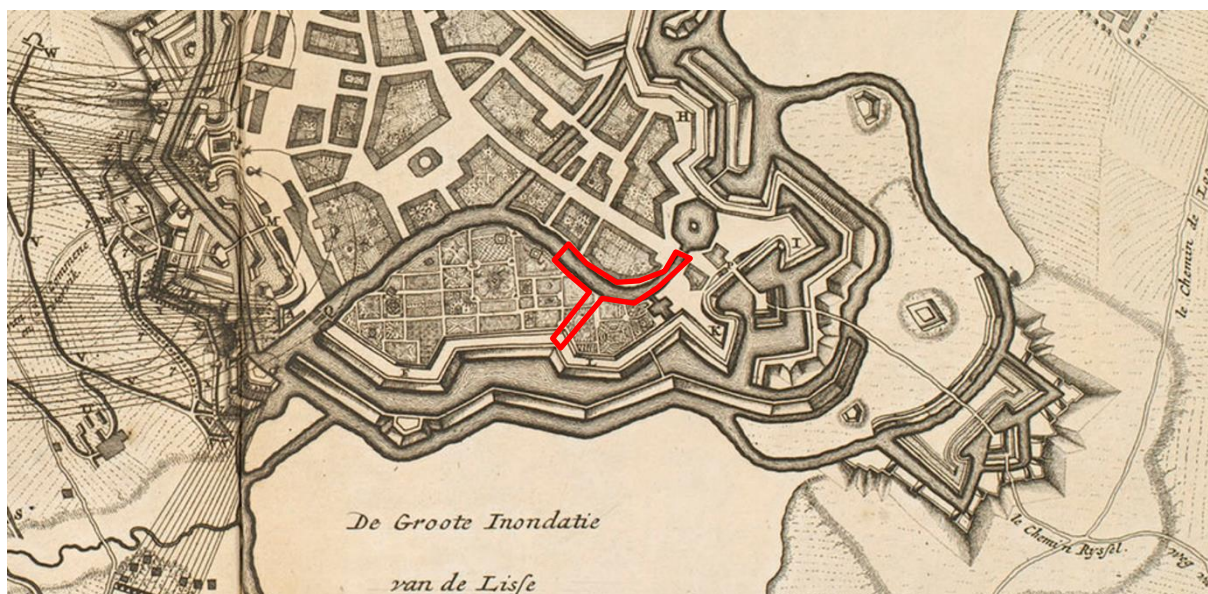
Het projectgebied bevindt zich buiten de 13^e en 14^e eeuwse stadskern op de kruising van de Rijselstraat met de Leie. De Leie liep oorspronkelijk door het plangebied en volgde het verloop van de huidige Oude-Leielaan.

De oudste kaart waarop informatie te vinden is betreffende het plangebied is de kaart van Sanderus uit 1644 (Figuur 13). Hierop is de zogenaamde Montigny-vestiging te zien. Deze werd in 1578 aangelegd ten gevolge van de opstand tegen de Spanjaarden en de Godsdienstoorlogen. Deze vestiging bestaat uit 7 bastions, een stadswal en een stadsgracht rondom het noordelijk deel van de stad. De gracht wordt voorzien van water vanuit de Leie. Ter hoogte van het plangebied is de Leie te zien. Op de noordelijke oever bevindt zich een gasthuis, tuinen en enkele huizen. Op de zuidelijke oever bevindt zich een weg en een watermolen (De Grootte Coornmolen). Noordelijker bevonden zich weilanden en blekerijen. Een blekerij is een plek waar wit linnen na het wassen in de zon werd gelegd om zo het linnen te bleken.

⁷ Historische kaarten geconsulteerd via <http://www.geopunt.be>.

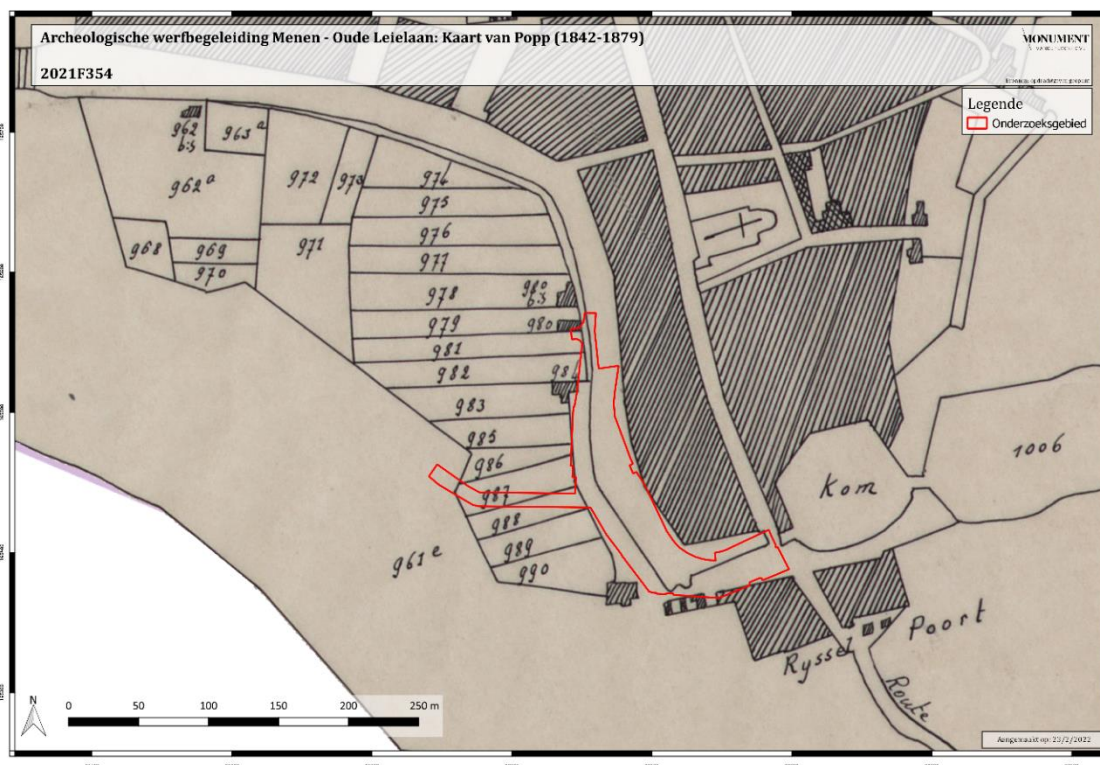
Figuur 14: Detail van de kaart van Jacobus Harewijn (1706). (bron: rijksmuseum.nl)

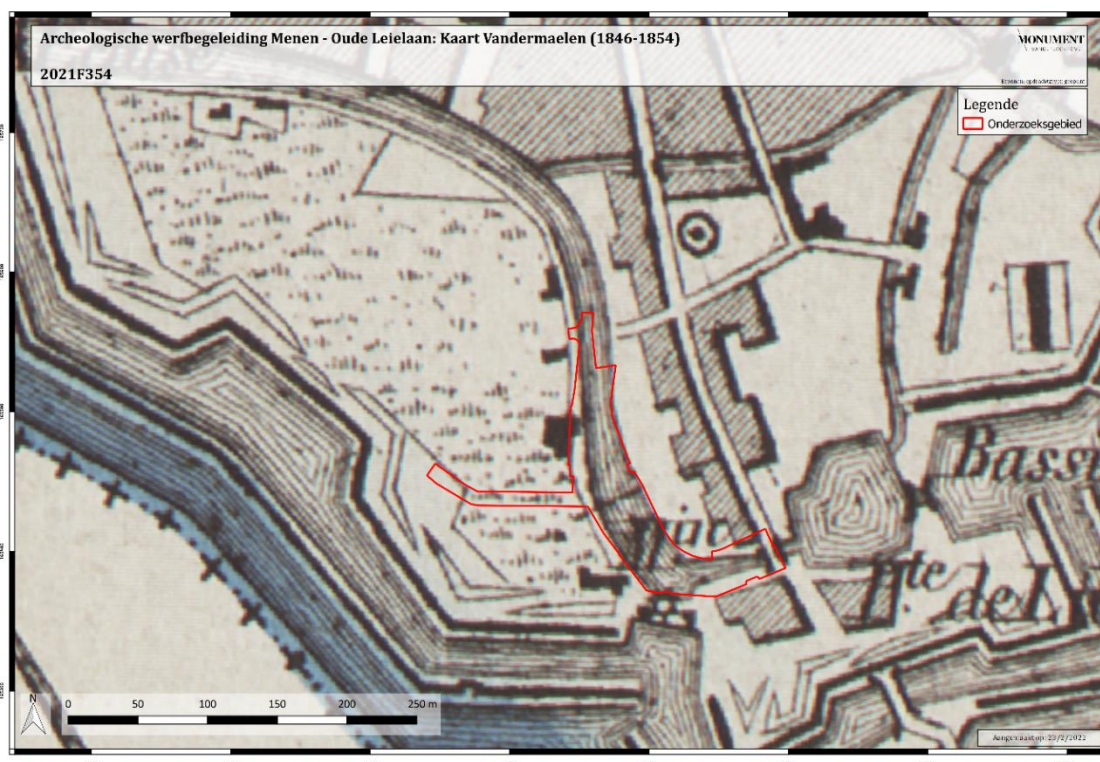
Figuur 15: Detail van de kaart van Pierre Husson (1720). (bron: militarymaps.rct.uk)

In 1744 wordt Mene ingenomen door de Fransen. In deze periode laat Lodewijk XV de vestigingen slopen zodat enkel de grondvesten bewaard blijven⁸. Dit is de situatie die te zien is op de Ferrariskaart uit 1771-1778 (Figuur 16). Hierop zijn de Vaubanvestigingen wel nog zichtbaar maar niet rood ingekleurd wat erop wijst dat ze niet in gebruik waren. Op deze kaart is te zien dat het projectgebied nog steeds binnen de stadsomwalling ligt. Ter hoogte van de Blekerijvesting betreft het een nat gebied waarbinnen veel greppels gegraven zijn. Ter hoogte van de Oude Leilaan staat een kademuur aangeduid op de zuidelijke oever en huizen en tuinen op de noordelijke oever. Op de Atlas der Buurtwegen (Figuur 17) en de kaart van Popp (Figuur 18) is te zien dat de situatie in en rond de stad min of meer dezelfde blijft. Op beide kaarten is te zien dat ter hoogte van de Blekerijvesting het projectgebied binnen langgerekte percelen ligt. Ter hoogte van de Oude Leilaan bevindt zich de Leie met op de noordelijke oever bebouwing en op de zuidelijke oever enkele gebouwen. Op de kaart van Vandermaelen (Figuur 19) is te zien dat er zich nieuwe vestigingen rond de stad bevinden die werden aangelegd onder Hollands bewind. Het projectgebied bevindt zich binnen deze vestigingen in een natte zone ter hoogte van de Blekerijvesting en de Leie ter hoogte van de Oude Leilaan.

⁸ Pyncket 2002

Figuur 18: Plangebied op de kaart van Popp (1842-1879). (bron: geopunt)

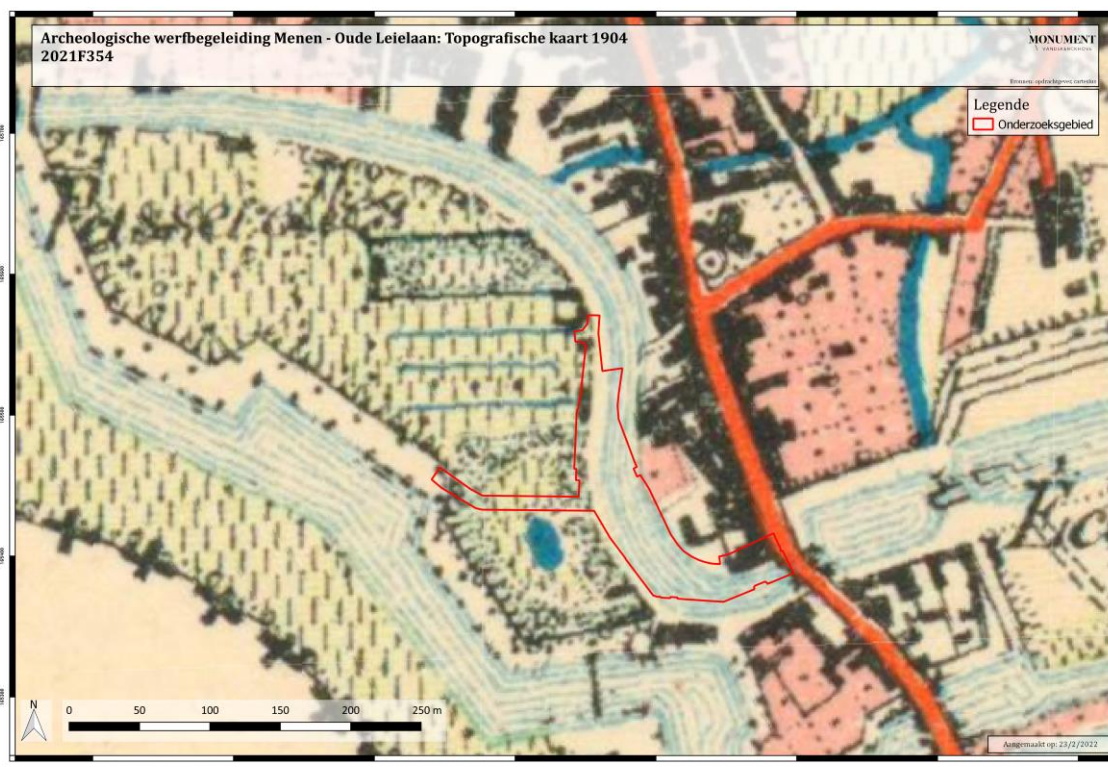

Figuur 19: Plangebied aangeduid op de kaart van Vandermaelen (1846-1854). (bron: geopunt)

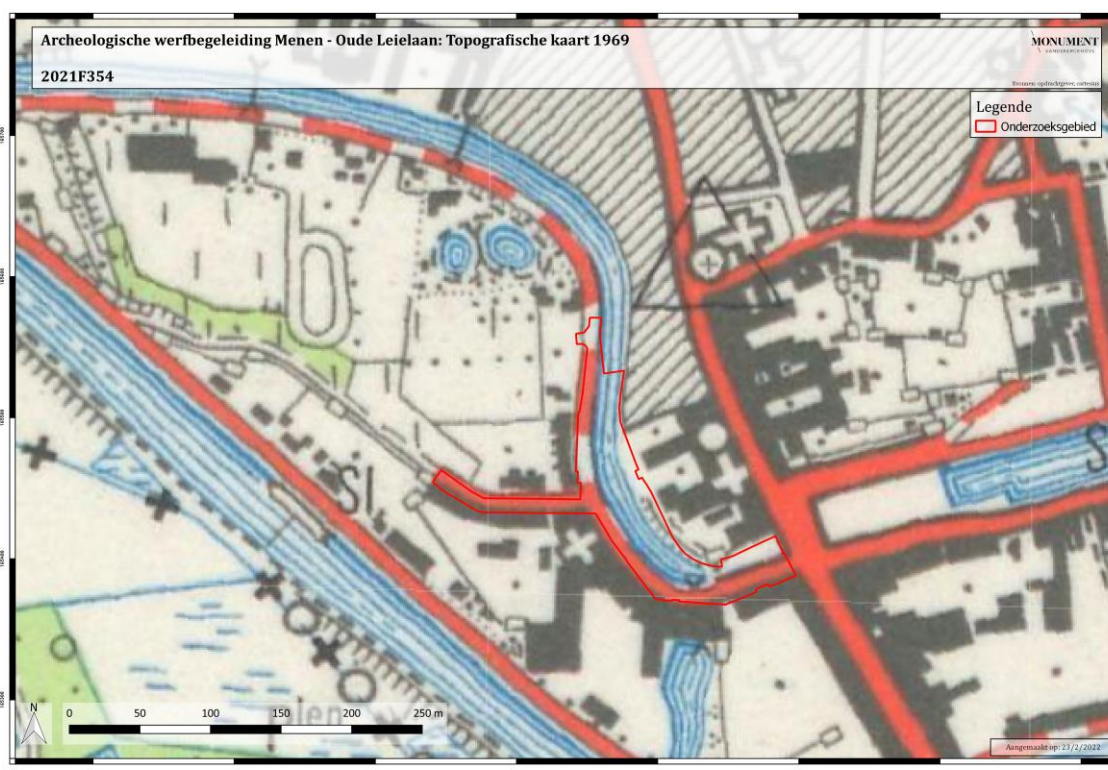
Op de topografische kaarten uit 1873 en 1904 is te zien dat Blekerijvesting nog steeds gelegen is een onbebouwde, natte zone van de stad waarin de kanaaltjes voor de blekerij zichtbaar zijn (Figuur 20 en Figuur 21). Dit verandert in de tweede helft van de 20ste eeuw. Dan is op de topografische kaart van 1969 te zien dat de er bebouwing aanwezig is ten zuiden van Blekerijvesting (Figuur 22). Blekerijvesting zelf is in gebruik als weg. De luchtfoto van 1971 is te zien dat de oude Leie arm is gedempt en dat er een weg op werd aangelegd (Figuur 23). Op de luchtfoto van 1990 is dit ook te zien (Figuur 24). Er werden parkeerplaatsen aangelegd ter hoogte van de Oude Leielaan. De rest van het plangebied is in gebruik als weg. De meest recente luchtfoto toont de situatie zoals die bij aanvang van de werken was, het projectgebied is in gebruik als weg en parkeerplaatsen (Figuur 25).

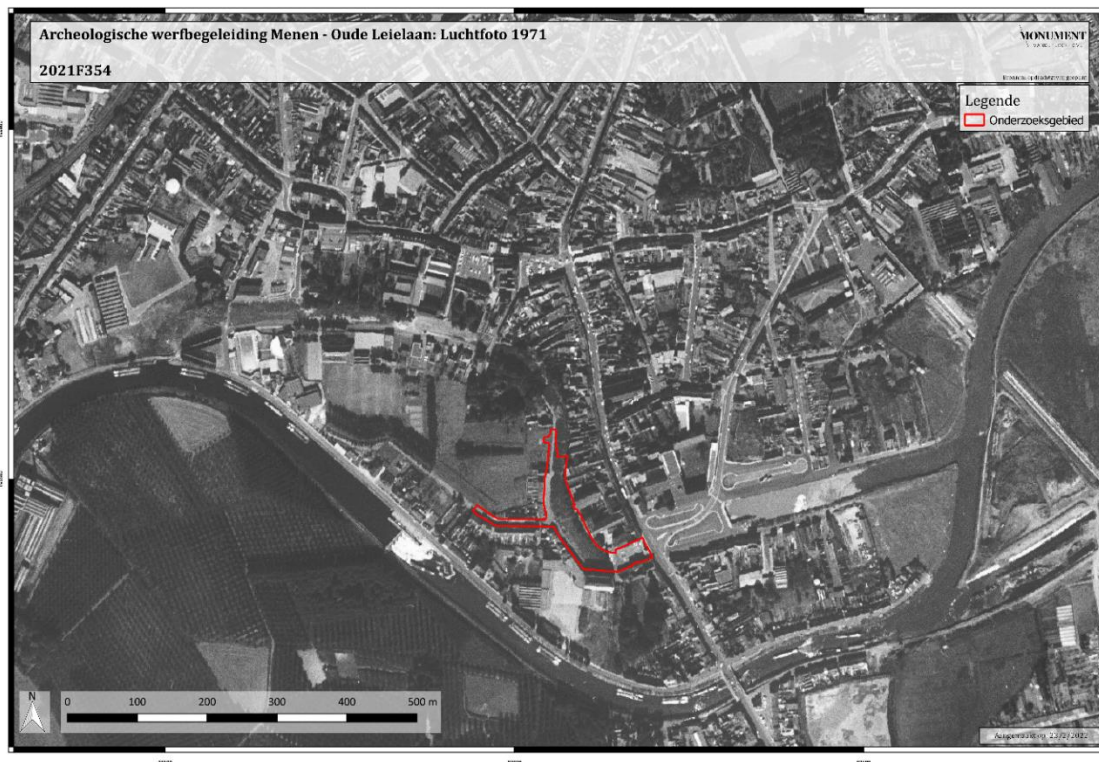
Figuur 20: Plangebied op de topografische kaart van 1873. (bron: cartesius)

Figuur 21: Plangebied op de topografische kaart van 1904. (bron: cartesius)

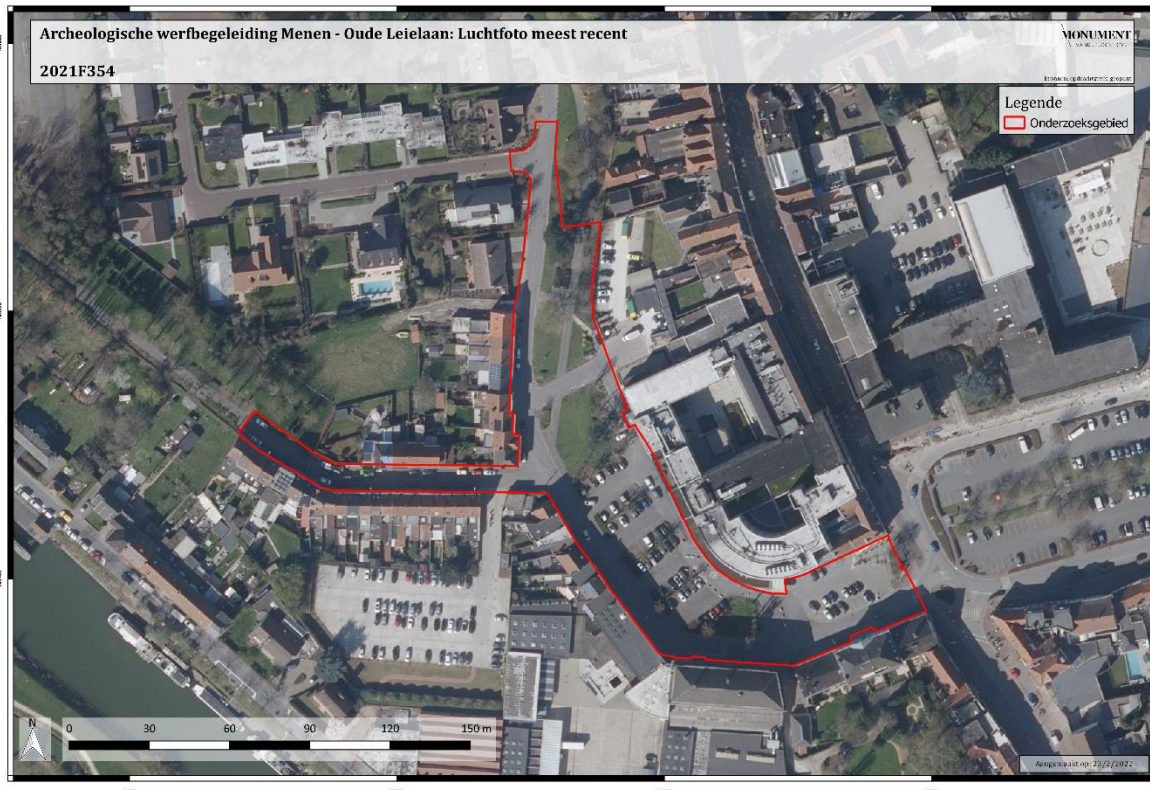
Figuur 22: Plangebied op de topografische kaart van 1969. (bron: cartesius)

Figuur 23: Plangebied op luchtfoto van 1971. (bron: geopunt)

Figuur 24: Plangebied op luchtfoto van 1990. (bron: geopunt)

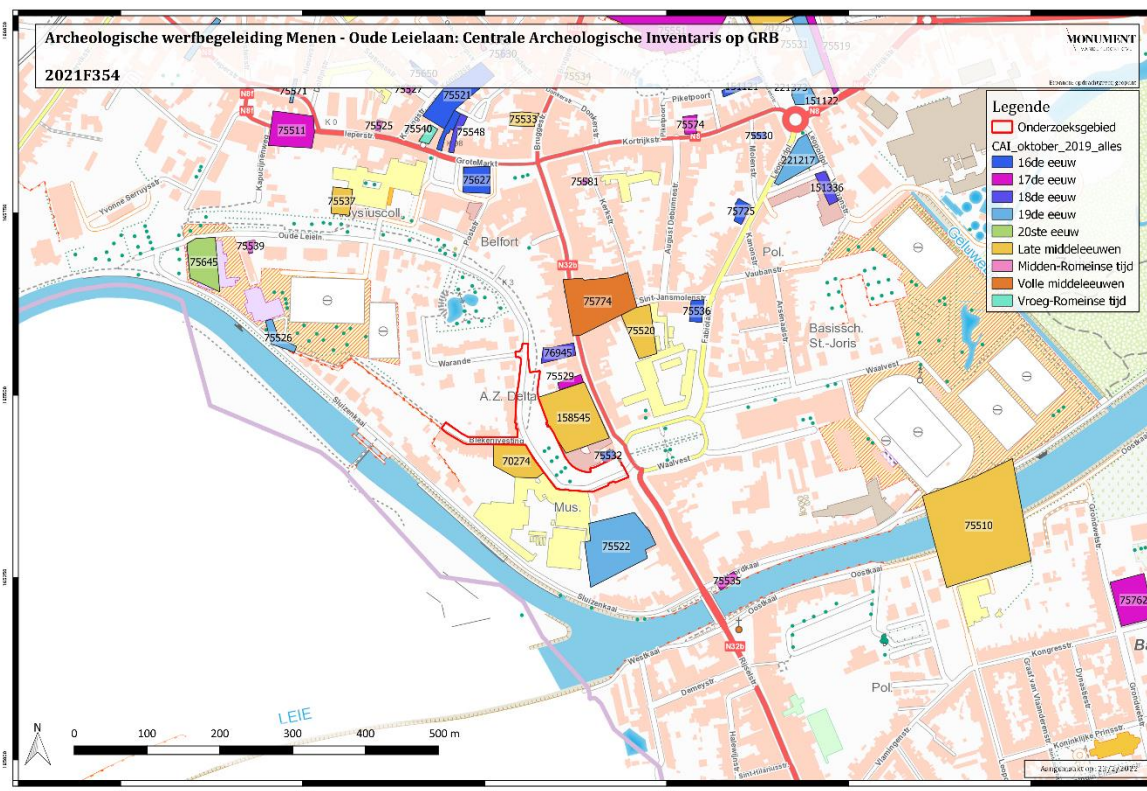

Figuur 25: Plangebied op luchtfoto van meest recent. (bron: geopunt)

Archeologisch kader⁹

In de ruime en de onmiddellijke omgeving van het projectgebied werd al heel wat archeologisch onderzoek uitgevoerd door Phillippe Despriet en Archeologie Zuid-West-Vlaanderen. De archeologische sporen die bij deze onderzoeken werden aangetroffen dateren voornamelijk uit de vroegmoderne en moderne periode (zie Figuur 26).

⁹ VANHOUTTE C., LEGRAND P., 2021, p33.

Figuur 26: Kaart CAI met aanduiding projectgebied (bron: geoportaal)

CAI ID	Periode	Beschrijving
70274	Late middeleeuwen	De Grote Korenmolen of Moutmolen. In 1255 werd een watermolen vermeld aan de Leie. In 1457 wordt er een nieuwe watermolen gebouwd. Of deze op dezelfde plaats staat is niet gekend.
75520	Late middeleeuwen	Woonplaats van de heren van Mene. Een motte die in 1463-1464 werd afgegraven.
75526	Nieuwe tijd	Bastion 8 uit 1817-1870.
75522	Nieuwe tijd	Bij een archeologische prospectie in 2009 werd de westelijke muur van Bastion 9 aangetroffen. Dit was deel van de Hollandse vesting en bestond uit wit, krijthoudend kalksteen uit het bekken van Pas de Calais.
75529	Nieuwe tijd	Huis Delphine: vindplaats van bruinrood gebruiksaardewerk, steengoed, pijpfragmenten, waldglas, Delftse muurtegels,.. uit de 17 ^e en 18 ^e eeuw.
158545	Late middeleeuwen	Volgens de historische bronnen bevond zich op deze locatie een gasthuis gewijd aan Sint-Joris en was een pelgrimsoord. In 1736 werd het gebouw voornamelijk

		gebruik voor onderwijs en ziekenzorg. Van de oorspronkelijke bebouwing lijkt niets meer over te blijven. Bij een archeologische veldkartering werd een concentratie aardewerk aangetroffen dat gedateerd kan worden tussen de 13 ^{de} en de 18 ^{de} eeuw.
75532	Nieuwe tijd	Het oudste gebouw (16de-eeuws) werd opgetrokken in baksteen en heeft een afwijkende oriëntatie van het huidige Schippershof. Er werd een vloer met rode, niet geglazuurde tegels aangetroffen. In de 18de eeuw wordt dit gebouw vervangen door het huidige gebouw dat is opgebouwd op een fundering van grote krijthoudende kalksteenblokken. Vondstenmateriaal uit de 16 ^e -18 ^e eeuw.
75535	Nieuwe tijd	Redoute 25: Ravelijn of verdedigingseiland dat onderdeel is van de Vauban-versterking.
75536	Nieuwe tijd	Legia: onderzoek Philippe Despriet. Blauwgrijs reducerend gebakken aardewerk, steengoed, faïence, pijpfragmenten
75774	Volle middeleeuwen	St-Vedastuskerk op het neerhof van de dorpsheerlijkheid van Mene. Voor het eerst vermeld in 1087. De kerk kreeg zijn huidige vorm in de 19 ^e eeuw.
76945	Nieuwe tijd	Bakstenenwaterput in de kelder van een 18 ^e eeuws gebouw.

Tabel 2: Vindsplaatsen in de buurt.

Het uitgevoerde archeologisch bureauonderzoek geeft duidelijk aan dat het projectgebied zich bevindt in een zone met een hoog archeologisch potentieel. In de nabije omgeving komen voornamelijk sites uit de middeleeuwen en vroegmoderne periode voor.

De archeologische kennis binnen het plangebied beperkt zich tot de gegevens uit het vooronderzoek (2021K346)¹⁰. Het betreft een mechanisch booronderzoek waarbij 4 boringen geplaatst werden. De landschappelijke boringen tonen de aanwezigheid van duidelijke antropogene aangebrachte pakketten tot een respectievelijke diepte van 3,40 m-mv, 3,00 m-mv, 2,70 m-mv en 2,10 m-mv. Het is echter op basis van de mechanische boringen echter onduidelijk of de diepere antropogene sedimenten in verband kunnen gebracht worden met een eventueel wallichaam. Bovendien werden op aanzienlijke diepte ter hoogte van boring B3 sporen met baksteen aangetroffen aan de basis van de antropogene pakketten. Mogelijk duidt dit op een poging tot het funderen van het wallichaam op de natte ondergrond.

¹⁰ VANHOUTTE C., LEGRAND P., 2021

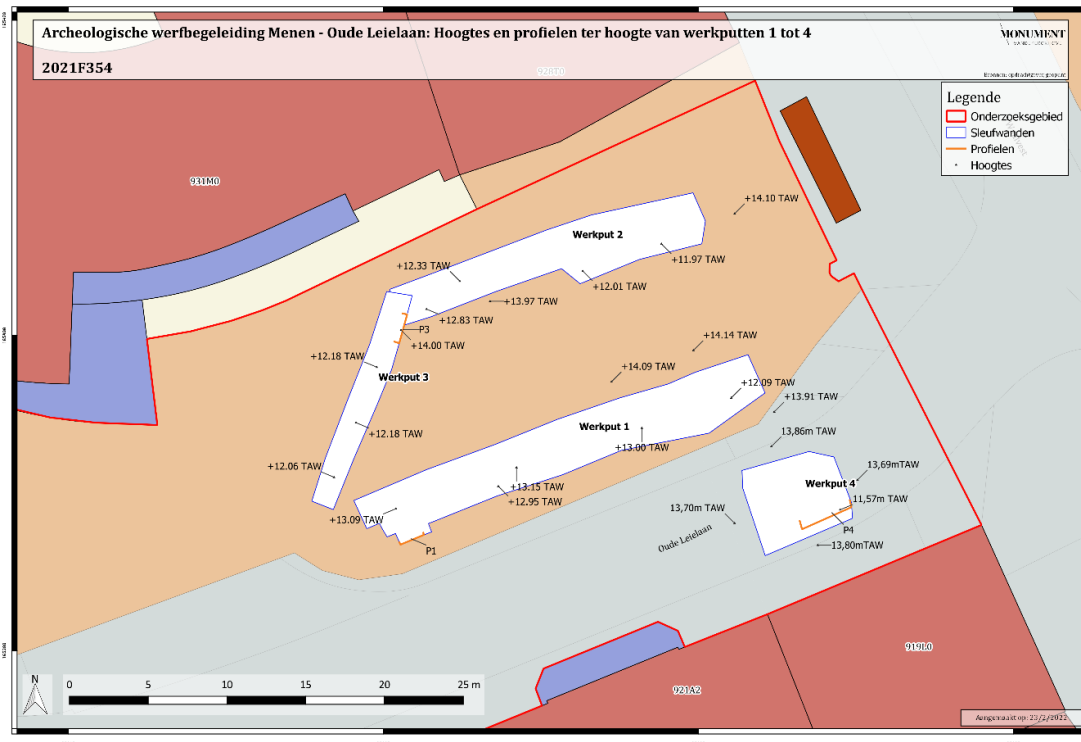
3. BESCHRIJVING VAN DE RESULTATEN

Tijdens het archeologisch onderzoek werden verspreid over het terrein 6 sporen geregistreerd. Het gaat hierbij om 3 muren, 2 lagen en één houten beschoeiingswand. De muren zijn te dateren in de Nieuwe en/of Nieuwste tijd. Het betreft de meest recente kademuuren van de Oude Leie arm voorgaand aan de demping in 1970. De 2 lagen werden aan de zuidelijke basis van de kademuur aangetroffen. Het gaat hierbij om fluviatiele afzettingen op de Leieoever. De houten beschoeiing is voorlopig nog niet gedateerd.

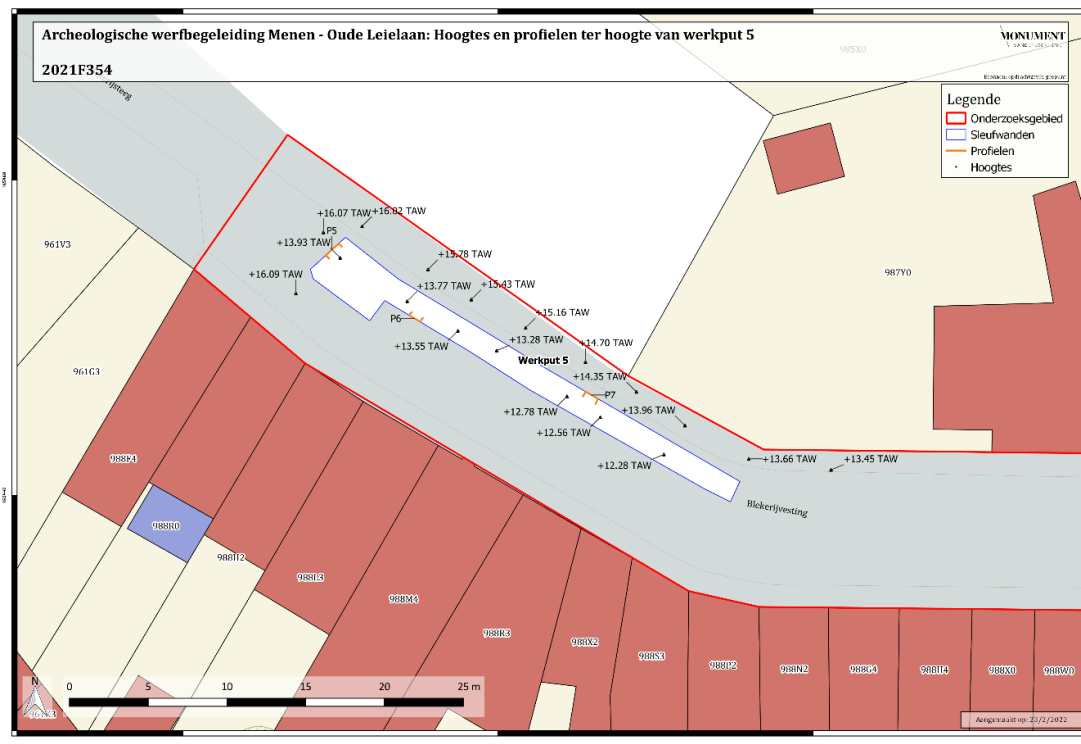
Hieronder worden de voorlopige resultaten toegelicht en wordt eveneens aandacht besteed aan de bodemprofielen en het vondstmateriaal.

3.1. Beschrijving van de stratigrafie

Gedurende de archeologische werfbegeleiding werden verschillende hoogtes opgemeten op het maaiveld en op het archeologische vlak (Figuur 27 en Figuur 28). Dit toont dat het terrein ter hoogte van werkputten 1 tot 4 redelijk vlak is met hoogtes tussen +14,14m TAW en 13,69m TAW. Ter hoogte van werkput 5 bevindt het maaiveld zich op een helling van +16,09m TAW in het noordwesten en +13,45m TAW in het zuidoosten. Gezien het ging om een werfbegeleiding varieert de diepte afhankelijk van de werkput en de geplande werken. De muren in werkput 1 bevinden zich tussen +13,15m TAW en +13m TAW. De maximale diepte in deze werkput is tot +12,09m TAW. Het niveau in werkputten 2 en 3 bevindt zich tussen +12,83m TAW en +11,97m TAW. In werkput 4 is met tot 4m onder het maaiveld gegaan maar omwille van veiligheidsredenen was het niet mogelijk om een dieptemeting te nemen in deze werkput. In werkput 5 varieert de diepte tussen +13,93m TAW en +12,28m TAW.

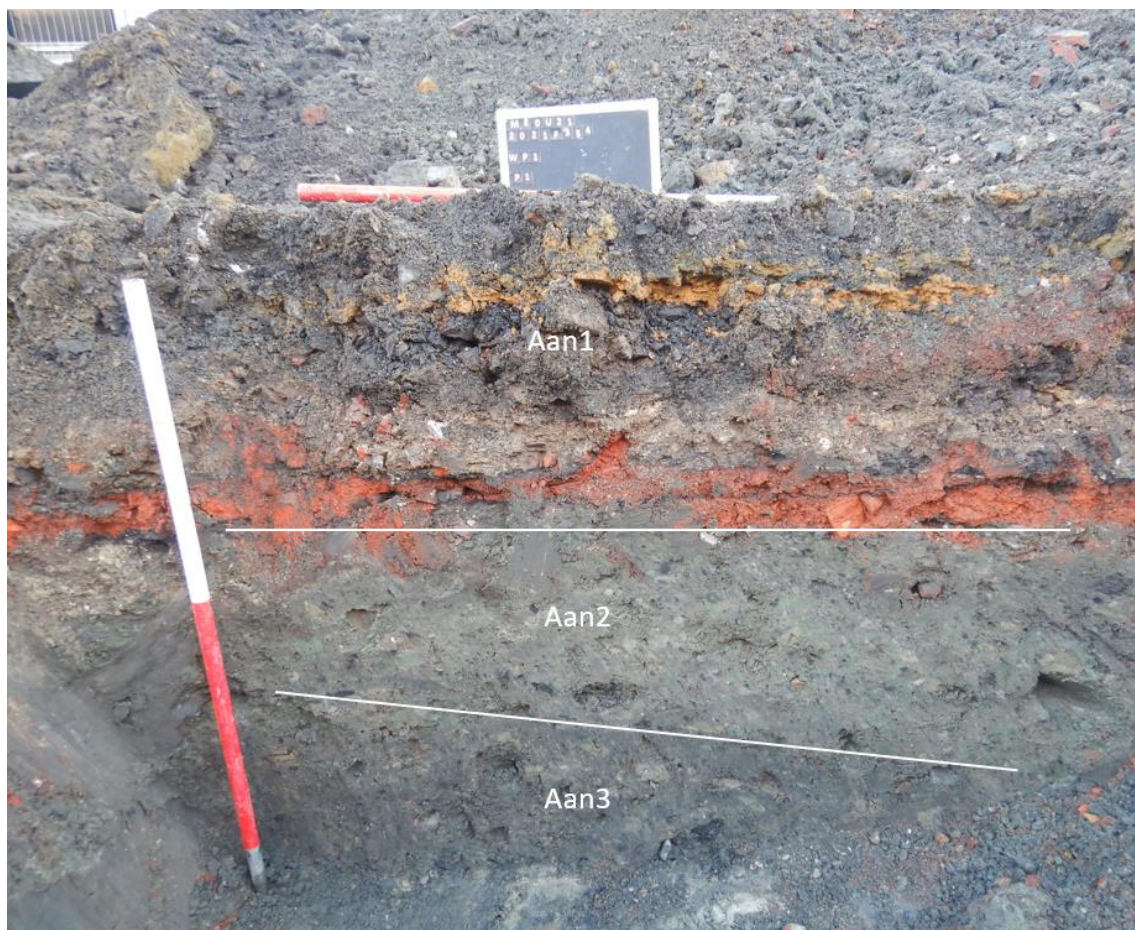
Figuur 27: Hoogtes op het GRB ter hoogte van werkputten 1, 2, 3 en 4. (bron: geopunt, eigen metingen)

Figuur 28: Hoogtes aangeduid op het GRB ter hoogte werkput 5. (bron: geopunt, eigen metingen)

Tijdens het onderzoek werden vooral kleiige ophogingspakketten vastgesteld. Om een representatief beeld van de ondergrond te krijgen werden zeven profielen geplaatst verspreid over de vijf werkputten. Ter hoogte van de Oude-Leielaan werd de moederbodem bereikt waar deze bestaat uit fluviale sedimenten. Ter hoogte van de Blekerijvesting gaan de werken maximaal 3m diep waardoor de moederbodem tijdens het onderzoek niet aangesneden werd.

Profiel 1 werd geregistreerd op de zuidelijk wand van werkput 1 en heeft een diepte van ongeveer 1,10m-mv (Figuur 29). Het betreft verschillende ophogingspakketten afkomstig van het dempen van de Leie in 1970. De Aan1-horizont heeft een dikte van ongeveer 50cm. Deze laag bestaat uit verschillende pakketten met veel baksteenpuin en klei. De Aan2-horizont is 30 tot 40cm dik. Het gaat om een blauwig grijs kleiig ophogingspakket met baksteenbrokjes en houtskoolspikkels. Eronder bevindt zich een Aan3-horizont. Deze heeft een donkergrijze kleur en heeft eveneens een kleiige textuur. Ook deze laag bevat baksteenbrokjes en houtskoolspikkels.

Figuur 29: Profiel 1 op de zuidelijke wand van werkput 1.

Profiel 2 werd ter hoogte van profiel 1 aangelegd op de zuidwand van werkput 1 maar gaat dieper (Figuur 30). Dit profiel gaat tot 2,20m-mv. Bovenaan bestaat het profiel uit vijf ophogingspakketten:

- Aan1-horizont: Deze laag is ongeveer 20cm dik. Het heeft een grijzige kleur en bevat veel puin. Het pakket heeft een kleiige textuur.
- Aan2-horizont: Deze laag is ongeveer 15cm dik en bevat veel baksteenpuin. Hierdoor heeft de laag een rode met grijzige kleur.
- Aan3-horizont: Deze laag is een donker grijze puinige laag met kleiige textuur. Deze laag is ongeveer 30cm dik en bevat baksteenbrokjes.
- Aan4-horizont: Deze laag is een donker grijze puinige laag met kleiige textuur. Deze laag is ongeveer 30cm dik en bevat baksteenbrokjes.
- Aan5-horizont: Deze laag is een licht grijze puinige laag met kleiige textuur. Deze laag is ongeveer 60cm dik en bevat veel baksteenbrokjes en kalkfragmenten.

Eronder bevindt zich laag 4. Deze laag is ongeveer 40cm dik. Het pakket heeft een licht groenig blauwe kleur en een kleiige textuur. Deze horizont bevat vrij veel houtskoolbrokjes en houtskoolspikkels. Het gaat hier om een C1-horizont ten gevolge van een fluviaatiele oeverafzetting.

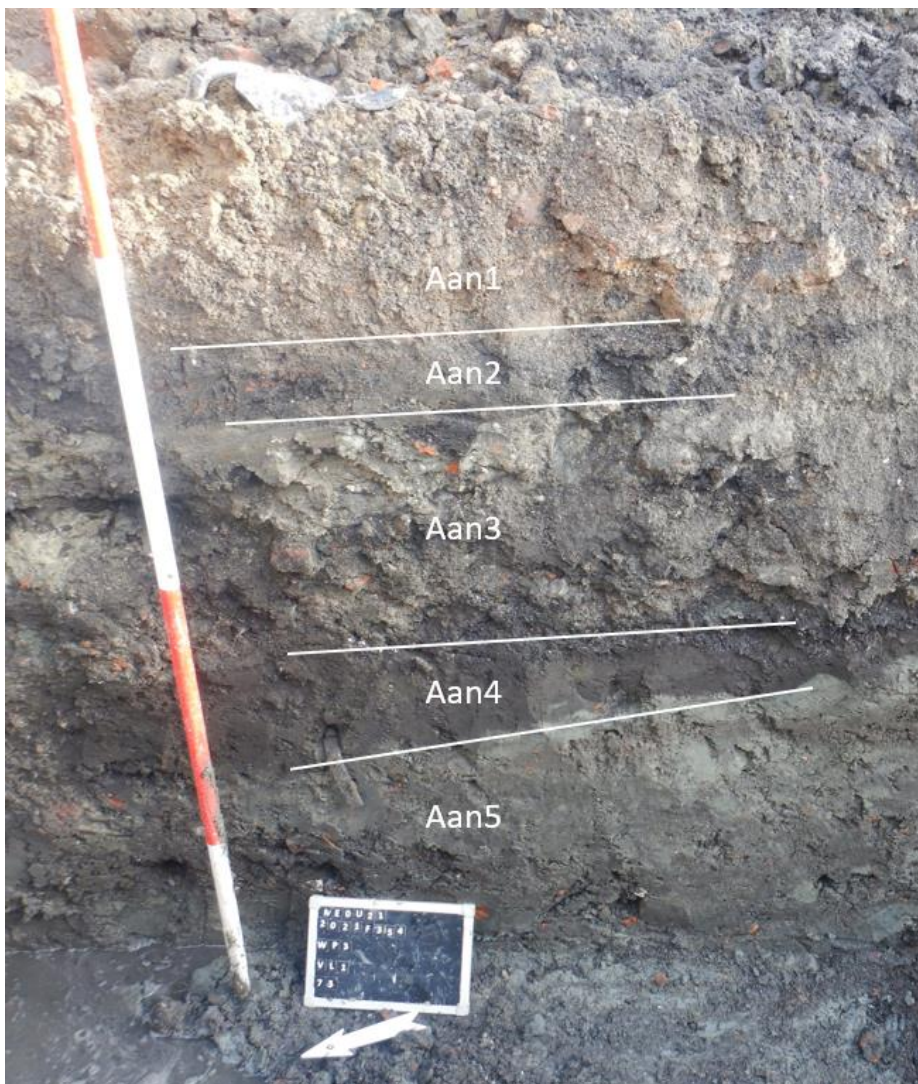
Onderaan bevindt zich laag 5. Deze laag heeft een licht groenig grijze kleur en een kleiig textuur. Het pakket bevat vrij veel houtskoolspikkels. Ook deze C2-horizont is het ontstaan door fluviaatiele oeverafzettingen.

Figuur 30: Profiel 2 op de zuidwand van werkput 1.

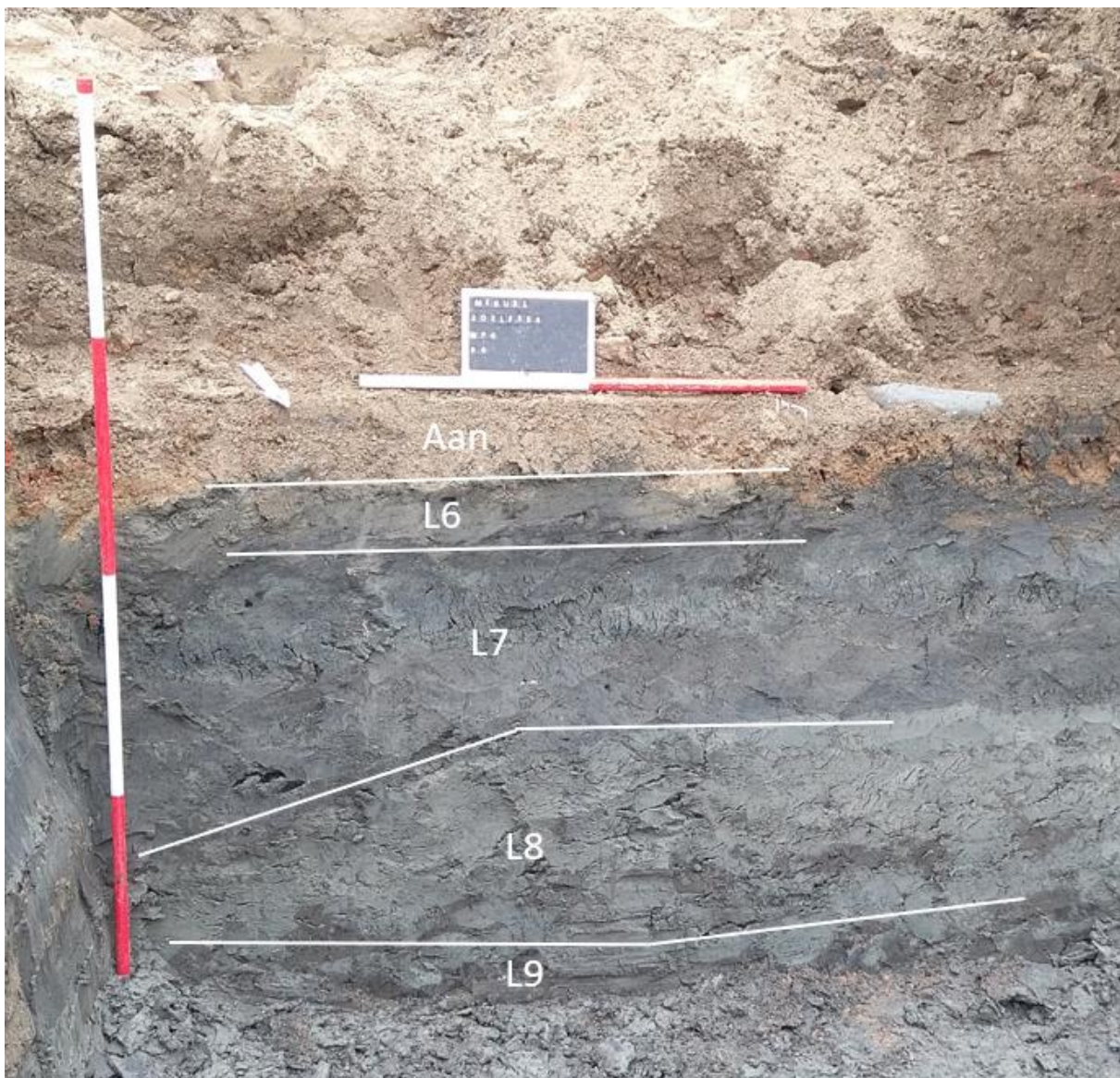
Profiel 3 werd op de zuidoostelijke wand van werkput 3 geregistreerd en heeft een diepte van 1,70m-mv (Figuur 31). Dit profiel bevindt zich in de opvullingspakketten van de Leie waardoor het profiel uit vijf antropogeen aangebrachte horizonten bestaat:

- Aan1-horizont: Deze laag is ongeveer 40cm dik. Het heeft een licht grijzig bruine kleur en bevat veel puin. Het pakket heeft een kleiige textuur.
- Aan2-horizont: Deze laag is ongeveer 15cm dik en heeft een donker grijze kleur en een kleiige textuur.
- Aan3-horizont: Deze laag is een licht grijze puinige laag met kleiige textuur. Deze laag is ongeveer 50cm dik en bevat baksteenbrokjes en puin.
- Aan4-horizont: Deze laag is een donker grijze puinige laag met kleiige textuur. Deze laag is ongeveer 20cm tot 30cm dik en bevat baksteenbrokjes.
- Aan5-horizont: Deze laag is een licht grijze puinige laag met kleiige textuur. Deze laag bevat veel baksteenbrokjes.

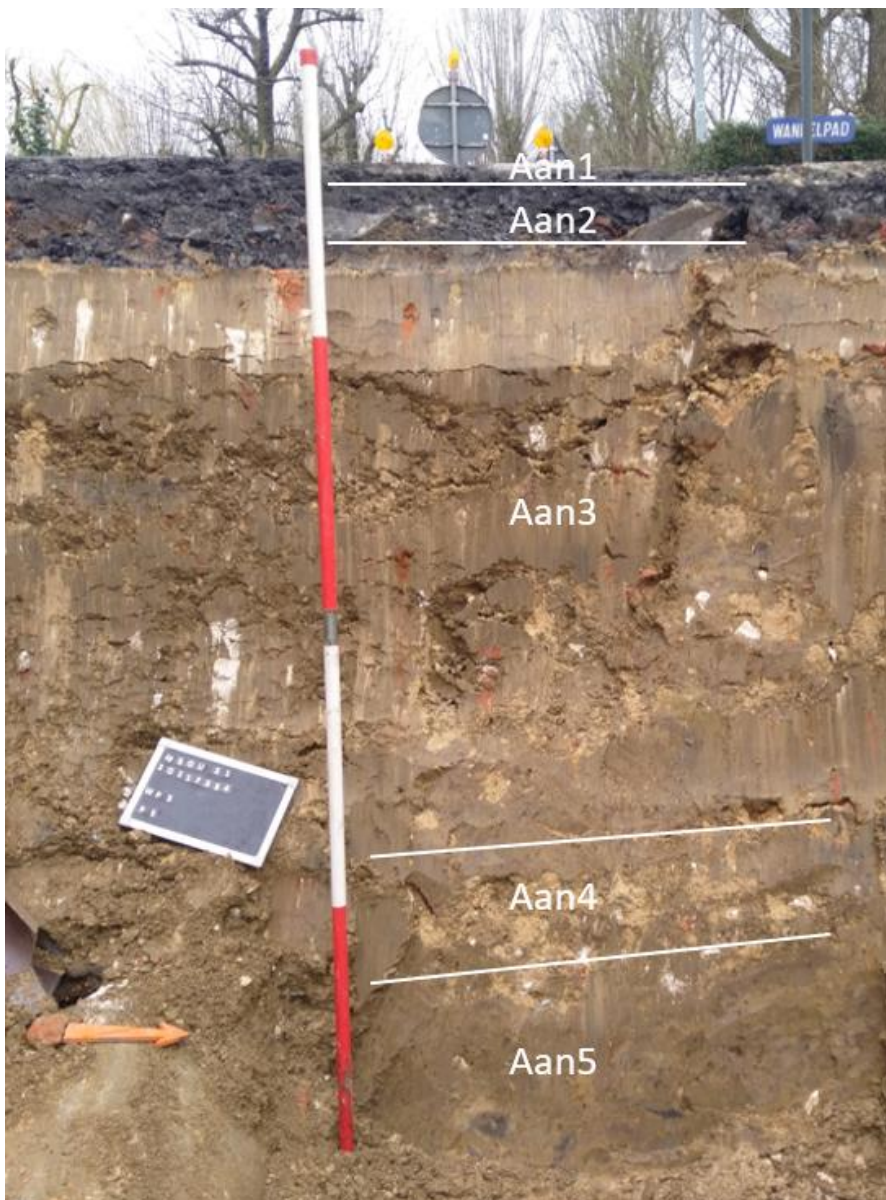
Figuur 31: Profiel 3 in werkput 3.

Profiel 4 werd op de zuidelijke sleufwand van werkput 4 geregistreerd voordat de put verdiept werd en onder water liep (Figuur 32). Het profiel heeft een maximale diepte van 2m-mv. De ondergrens bevindt zich op +11,57m TAW. Bovenaan bevindt zich een dik ophogingspakket met licht grijzig beige kleur en veel puin. Dit pakket is ongeveer 0,8m tot 1m dik en bevat naast veel puin ook rioleringen en andere leidingen. Hieronder bevinden zich fluviaatiele oeverafzettingen die onder te verdelen zijn in vier (C-)horizonten. Laag 6 is een afgetopte C1-horizont van ongeveer 20cm dik. Deze laag heeft een klei textuur en een licht blauwig grijze kleur. Laag 7 is een C2-horizont van ongeveer 30cm tot 50cm dik. Deze horizont heeft een donker blauwig grijze kleur en een kleiige textuur. Hieronder bevindt zich laag 8, een C3-horizont. Dit pakket heeft een kleiige textuur met licht blauwig grijze kleur en enkele donker blauwig bruine vlekken. Onderaan bevindt zich een C3-horizont (laag 9). Dit pakket heeft een donker blauwig bruine kleur en een kleiige textuur.

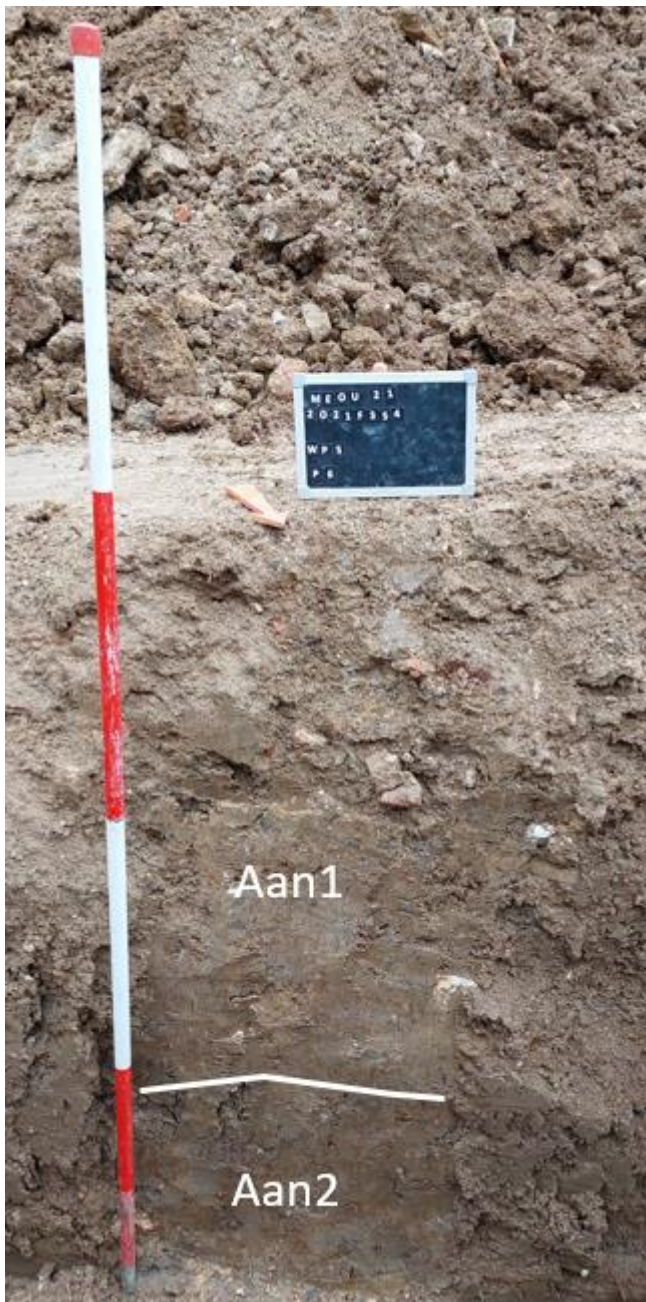
Figuur 32: Profiel 4 in werkput 4.

Profiel 5 werd op de noordwestelijke wand van werkput 5 geregistreerd en heeft een diepte van 1,8m-mv (Figuur 33). Dit profiel bevindt zich bovenaan de vestingswal in de ophogingspakketen. Hierdoor bestaat het profiel uit vijf antropogeen aangebrachte horizonten. Bovenaan bevindt zich een asfaltlaag van ongeveer 5cm dik (Aan1-horizont). De Aan2-horizont bestaat uit kiezels en kasseien en is 30cm dik. Eronder bevindt zich het bovenste ophogingspakket van de vesting (Aan3-horizont). Deze heeft een bruine kleur en bevat veel baksteenpuin en metselpuin. Deze laag heeft een kleiige textuur en is ongeveer 1,10m dik. Eronder bevindt zich een Aan4-horizont. Deze is zeer gelijkaardig aan de bovenliggende horizont maar bevat meer mortel en is daardoor lichter van kleur. Ook deze laag heeft een klei textuur. Dit pakket is ongeveer 30cm dik. Onderaan bevindt zich een Aan5-horizont. Deze heeft een bruinig grijze kleur met donkere vlekken. Dit pakket heeft eveneens een kleiige textuur en bevat baksteenspikkels, mortelspikkels en houtskoolspikkels.

Figuur 33: Profiel 5 in werkput 5.

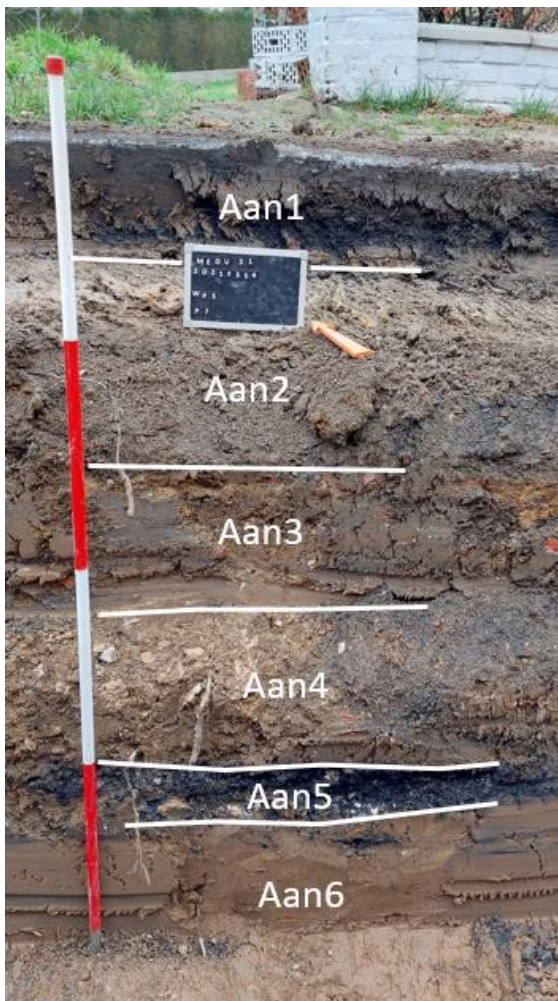
Profiel 6 werd op de zuidwestelijke wand van werkput 5 geregistreerd en is tot 1,5m-mv (Figuur 34). Voorafgaand aan het aanleggen van de werkput werd de verharding verwijderd en afgevoerd waardoor deze niet meer op het profiel te zien zijn. Onder de verharding zijn er twee antropogeen aangebrachte horizonten aanwezig. Bovenaan bevindt zich de Aan1-horizont met een dikte van ongeveer 1m. Dit pakket bestaat uit puinige klei met een licht grijzig bruine kleur waarin veel baksteenbrokken en ander bouwafval aanwezig is. Eronder bevindt zich een Aan2-horizont met een licht grijzig grijze kleur met bruinige vlekken en een klei textuur. Deze horizont bevat opnieuw baksteenbrokjes.

Figuur 34: Profiel 6 in werkput 5.

Profiel 7 werd op de noordoostelijke wand van werkput 5 geregistreerd en heeft een diepte van 1,8m-mv (Figuur 35). Het profiel bestaat uit vijf antropogeen aangebrachte ophogingspakketten en een bestrating:

- Aan1-horizont: Deze laag is 30cm dik en bestaat uit een asfaltverharding met daaronder steenslag. Op de profielfoto zijn de borduren langs de weg te zien die gemaakt zijn uit blauwsteen.
- Aan2-horizont: Deze horizont is ongeveer 50cm dik en heeft een licht bruinig grijze kleur. De laag heeft een kleitextuur en bevat veel baksteenpuin.
- Aan3-horizont: Deze horizont is ongeveer 30cm dik en heeft een bruine kleur. De laag heeft een kleitextuur en bevat veel puin en baksteenbrokken.
- Aan4-horizont: Deze horizont is ongeveer 40cm dik en heeft een gelig grijze kleur. Deze laag bevat veel mortel en heeft een klei textuur.
- Aan5-horizont: Deze horizont is ongeveer 10cm tot 15cm. De laag heeft een donker zwartig grijze kleur met veel steenkoolbrokjes.
- Aan6-horizont: Deze horizont heeft een bruine kleur met donkere vlekken. Dit pakket heeft eveneens een kleiige textuur en bevat baksteenspikkels en houtskoolspikkels.
-

Figuur 35: Profiel 7 in werkput 5.

3.2. Beschrijven sporen en structuren

Tijdens het archeologisch onderzoek werden in totaal 10 sporen en lagen geregistreerd (Figuur 42, Figuur 43, Figuur 44 en Figuur 45). Een eerste analyse van de sporen geeft aan dat de sporen dateren uit verschillende perioden, maar met de huidige stand van het onderzoek is een duidelijke opdeling nog onvoldoende te maken.

3.2.1. Werkput 1

Werkput 1 is 26,7m lang en ongeveer 3,5m breed. In werkput 1 is de kademuur van de voormalige Leie aangetroffen (Figuur 36). Deze muur bestaat uit verschillende onderdelen. Het meest noordelijke deel, het deel dat rechtstreeks aan de Leie grenst (spoor 1), bestaat uit grote natuursteen blokken van 52 cm (lengte) op 43 cm (breedte) op 29 cm (hoogte) groot. Op/in deze muur was ook nog een *bolder* aanwezig (Figuur 37). Dit is een inrichting op de kade waar een schip kan aan worden aangelegd¹¹. Deze is ingewerkt in een groot stuk natuursteen van 1m op 1m op 1m groot met achteraan een trapje weg van de Leie. Het lagere deel ligt ongeveer 20cm lager en is 40cm breed.

Ten zuiden van deze kademuur bevindt zich een baksteenmuur (spoor 2). Deze muur heeft bakstenen van 20 cm (lengte) op 10 cm (breedte) op 6 cm (hoogte) groot. De mortel tussen de stenen bestaat uit vrij hard cement. Deze muur is 50cm tot 100cm breed. Het breedste deel bevindt zich hierbij op het oostelijke eind.

In het westelijk deel van de werkput kon ten zuiden van de muur gevormd door spoor 2 een derde muur worden vastgesteld (spoor 3) (Figuur 38). Het betreft hier een bakstenen fundering die ongeveer 60cm lager ligt dan de muren gevormd door sporen 1 en 2. Deze bestaat uit twee delen waarbij het meest zuidelijke deel 40cm lager ligt dan het noordelijk deel.

In deze hoek werd de werkput lokaal in twee extra niveaus verdiept (vlak 2 en vlak 3). In vlak twee werd het lagergelegen deel van spoor 3 geregistreerd met ten zuiden daarvan laag 4. Op vlak 3 werd laag 5 geregistreerd. Beide lagen werden eerder al beschreven bij Profiel 1.

Centraal in deze werkput bevindt zich een verstoring in de vorm van een betonnen rioleringsbuis met noord-zuid oriëntatie. Bij het leggen van deze buis werden de muren doorsneden.

¹¹ [https://nl.wikipedia.org/wiki/Bolder_\(meerpaal\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Bolder_(meerpaal))

Figuur 36: Sporen 1 en 2 in werkput 1.

Figuur 37: Spoor 1 met bolder in werkput 1.

Figuur 38: Spoor 3, vlak 2, werkput 1. Links van de muur bevindt zich de gedempte Leie.

3.2.2. Werkput 2

Werkput 2 is 20,5m lang en ongeveer 4m breed. In deze werkput werden geen sporen waargenomen (Figuur 39). Ter hoogte van de werkput bevond zich de tot de jaren '70 van de 20ste eeuw de Leie. Deze werkput werd dus aangelegd in de dempingspakketten hiervan. In deze werkput werd centraal een verstoring geregistreerd die veroorzaakt werd door een rioleringsbuis met een noord-zuid oriëntering. Deze buis werd ook in werkput 1 waargenomen.

Figuur 39: Overzichtsfoto werkput 2.

3.2.3. Werkput 3

Werkput 3 is 14,3m lang en ongeveer 2m breed. In deze werkput werden geen sporen waargenomen (Figuur 40). Ter hoogte van de werkput bevond zich de tot de jaren '70 van de 20ste eeuw de Leie. Deze werkput werd aangelegd in de dempingspakketten hiervan.

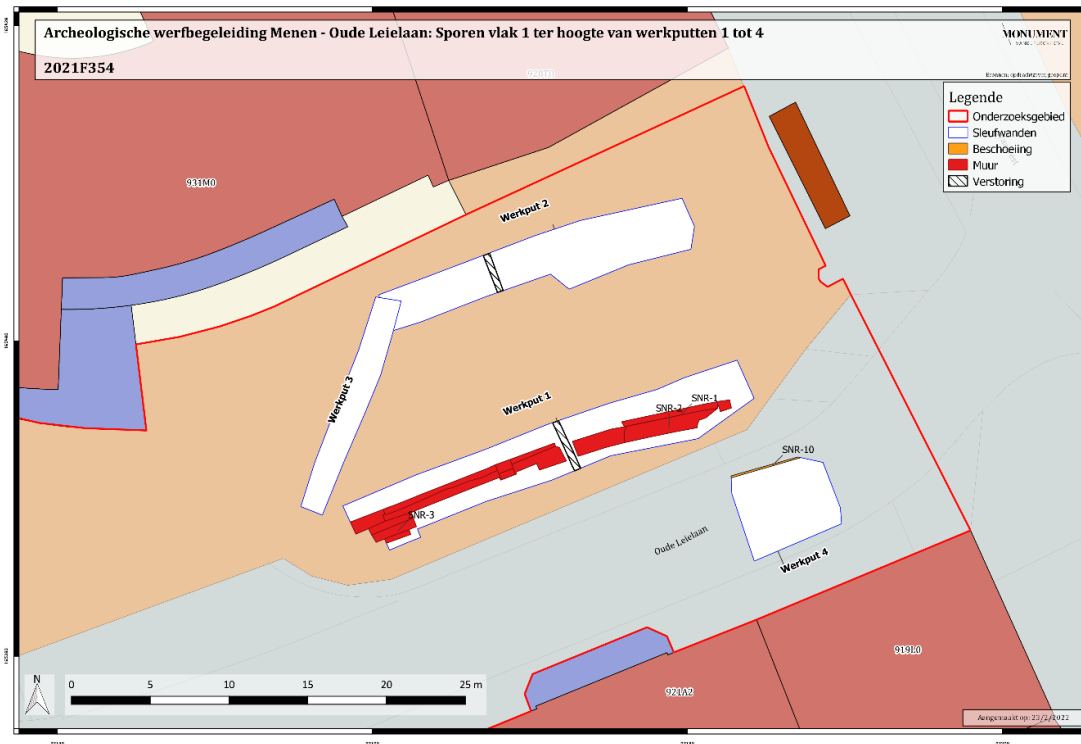
Figuur 40: Overzichtsfoto werkput 3.

3.2.4. Werkput 4

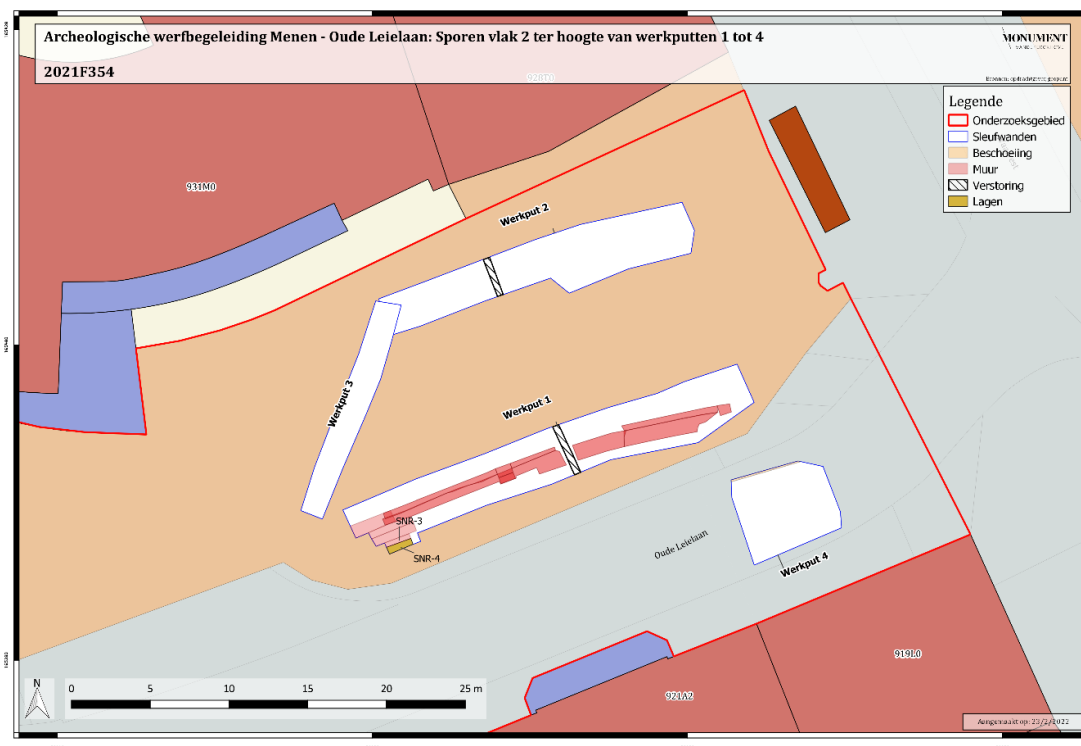
Deze werkput werd aangelegd in de functie van het plaatsen van de pompinstallatie. Deze werkput had een grootte van 5,5m op 6,2m. Binnen de werkput werd één spoor geregistreerd. Het betreft een houten beschoeiingswand. Deze beschoeiing bestond uit houten balken van 24cm tot 27,5cm breed en 10cm tot 10,cm dik (Figuur 41). De lengte van de balken kon door omstandigheden op het terrein niet worden vastgesteld.

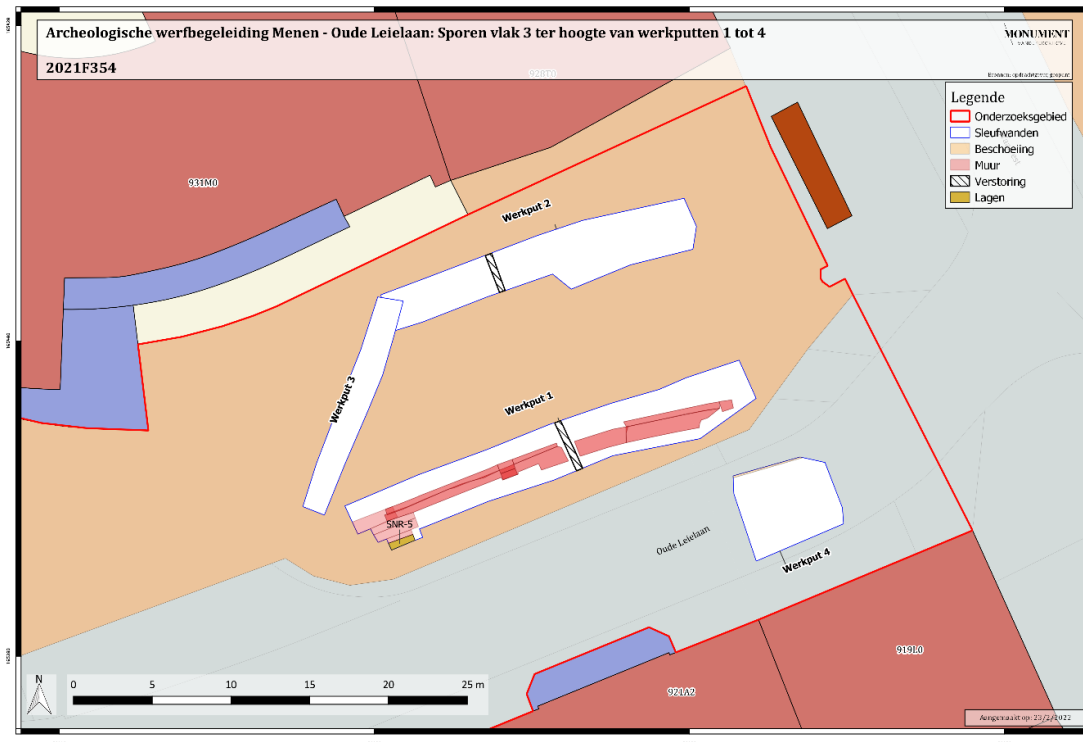
Figuur 41: Beschoeiing in de noordelijke wand van werkput 4 (spoor 10).

Figuur 42: Grondplan van vlak 1 in werkputten 1, 2, 3 en 4. (bron: geopunt, eigen metingen)

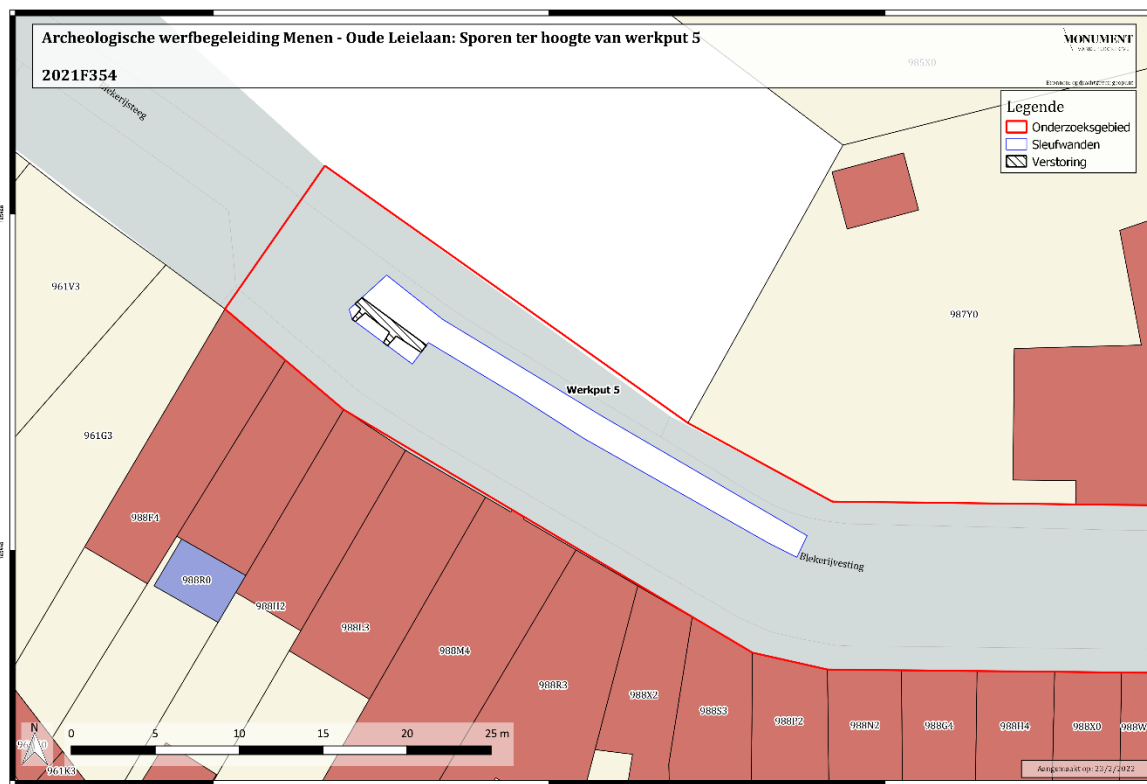
Figuur 43: Grondplan van vlak 2 in werkputten 1, 2, 3 en 4. (bron: geopunt, eigen metingen)

Figuur 44: Grondplan van vlak 3 in werkputten 1, 2, 3 en 4. (bron: geopunt, eigen metingen)

3.2.5. Werkput 5

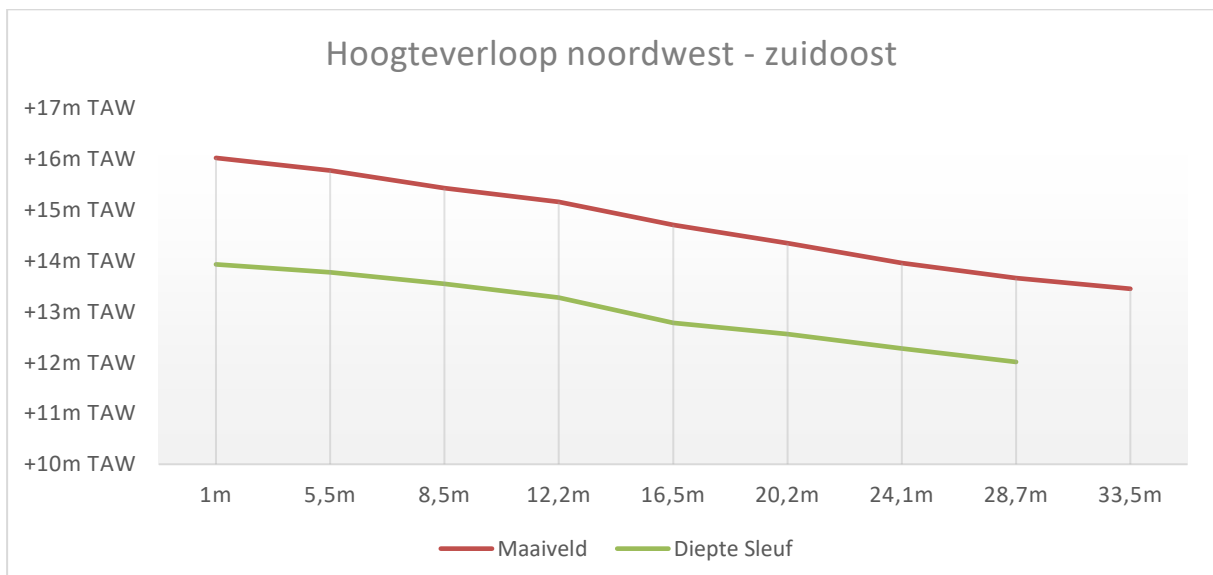
Werkput 5 is 30m lang en 3,5m breed in het noordwestelijk deel (Figuur 45 en Figuur 46). Elders is de sleuf 1,50m breed. Deze werkput werd aangelegd ter hoogte van de Blekerijvesting. De werkput werd aangelegd op de helling van de vestiging. Hierdoor bestond de bodem uit verschillende ophogingspakketten. De natuurlijke bodem werd niet bereikt. De werkput werd aangelegd op de maximale diepte van de werken waardoor dieper gelegen sporen in situ bewaard blijven (Figuur 47).

Figuur 45: Grondplan van werkput 5. (bron: geopunt, eigen metingen)

Figuur 46: Overzichtsfoto van het noordelijk deel van werkput 5.

Figuur 47: Hoogteverloop van werkput 5 met de hoogte van het maaiveld en de bodem van de sleuf. (bron: eigen metingen)

3.3. Beschrijven vondsten

Tijdens het archeologisch onderzoek werden verschillende vondsten ingezameld. Het betreft glas, aardewerk; houten beschoeiingspalen en bouwmetaal. Deze vondsten komen voornamelijk uit de vullingspakketten van de oude Leie. Enkel het baksteenstaal (INV 5) en de houten beschoeiingspalen (INV 8 en 9) komen respectievelijk uit de muur (S2) en houten beschoeiing (S10) langs de Leie.

INR 1 bevat twee tegelfragmenten die werden aangetroffen in de opvullingspakketten van de Leie langs de kademuur (S1) in werkput 1 (Figuur 48). Het betreft twee blauw beschilderde majolicategels. De tegel is te dateren in de Nieuwe - Nieuwste tijd.

Figuur 48: Inventarisnummer 1.

INR 2 bestaat uit een randfragment industrieel wit aardewerk met blauwe beschildering (Figuur 49). Dit fragment werd aangetroffen in de vullingspakketten van de Leie langs de kademuur (S1) in werkput 1. De vondst is te dateren in de Nieuwste tijd.

Figuur 49: Inventarisnummer 2.

INR 3 bestaat uit drie steengoed fragmenten (Figuur 50). Deze fragmenten werd aangetroffen in de vullingspakketten van de Leie langs de kademuur (S1) in werkput 1.

Figuur 50: Inventarisnummer 3.

Ook INR4 werd ingezameld uit de opvulling van de Leie in werkput 1 (

Figuur 51). Het betreft een flesje in bruin glas voor medicinaal gebruik. De omtrek heeft een octogonale vorm en op de zijkant staat "UITWENDIG GEBRUIK" gedrukt. Ook deze vondst is in de Nieuwste tijd te dateren.

Figuur 51: Inventarisnummer 4.

INR 5 betreft een baksteenstaal van de muur (S2) (Figuur 52). De baksteen is 24cm op 12cm op 6cm groot. Aan de baksteen hangen nog fragmenten harde gelige kalkmortel. Deze vondst kan gedateerd worden in de Nieuwe of Nieuwste tijd.

Figuur 52: Inventarisnummer 5.

INR 6 bestaat uit 5 fragmenten industrieel wit aardewerk (Figuur 53). Ook deze werden ingezameld uit de opvullingspakketten van de Leie in werkput 1. Het gaat om drie fragmenten afkomstig van kopjes en twee fragmenten afkomstig van borden. De fragmenten hebben een paarse of blauwe beschildering. Het kopje met het oor heeft een stempel op de bodem van *Boch Frères* uit La Louvière die in de tweede helft van de 19e en de 20e eeuw serviesgoed produceerde. De stempel op de bodem van een ander kopje betreft het opschrift *St. Amand Ceramique* en is afkomstig uit Frankrijk. Ook dit fragment is in de 19e of 20e eeuw te dateren.

Figuur 53: Inventarisnummer 6.

INR 7 bestaat uit drie glazen flessen (Figuur 54). Deze werden eveneens ingezameld uit de opvullingspakketten van de Leie in werkput 1. Het betreft een fles in groen glas en een grote en kleine fles in wit/transparant glas. Ook deze flessen zijn te dateren in de 19^e of 20^e eeuw.

Figuur 54: Inventarisnummer 7.

INR 8 is een balk uit de houten beschoeiingswand die gevormd wordt door spoor 10 (Figuur 55). Deze wand kon niet goed in situ onderzocht worden door het ater en de onstabiliteit van de sleufwanden. De balk is 1,40m lang en langs weerszijden afgebroken. De breedte van de balk is 27,5cm en de dikte is 10,5cm. Ongeveer centraal in de balk bevindt er zich een gat met een diameter van 2cm die door de balk gaat. In doorsnede heeft de balk langs weerszijden een uitstekende hoek die in de naburige balken past (Figuur 56).

Figuur 55: Inventarisnummer 8 uit spoor 10.

Figuur 56: Schets van de doorsnede de beschoeiingsbalk (INR8).

INR 9 is een balk uit de houten beschoeiingswand die gevormd wordt door spoor 10 (Figuur 57). Deze wand kon niet goed in situ onderzocht worden door het ater en de onstabiliteit van de sleufwanden. De balk is 1,40m lang en langs weerszijden afgebroken. De breedte van de balk is 24cm en de dikte is 10cm. Ongeveer centraal in de balk bevindt er zich een gat met een diameter van 2cm die door de balk gaat. In doorsnede heeft de balk langs weerszijden een naar binnen gerichte hoeken waar de naburige balk inpast (Figuur 58). Door de balken van het type van INR8 af te wisselen met dit type werd een wand gecreëerd.

Figuur 57: Inventarisnummer 9 uit spoor 10.

Figuur 58: Schets van de doorsnede de beschoeiingsbalk (INR9).

3.4. Interpretatie en datering

De aangetroffen sporen en structuren zijn in twee groepen in te delen. Enerzijds zijn er de sporen uit werkputten 1 tot 4 die gelinkt kunnen worden aan de kademuur en de opvullingspakketten van de recent gedempte Leie. Anderzijds is er werkput 5 waar slechts ophogingspakketten zijn aangetroffen.

Ter hoogte van werkput 1 werd een kademuur van de voormalige Leie bloot gelegd. Deze kademuur bevatte nog een bolster die mee met het dempen van de Leie werd afgedekt. De vondsten die in deze werkput zijn aangetroffen kunnen allen gedateerd worden in de periode net voor de demping in 1970.

Werkputten 2 en 3 bevinden zich waar de voormalige Leie zich bevond waardoor deze sleuven zijn aangelegd in de opvullingspakketten hiervan. Als gevolg waren in deze sleuven geen sporen aanwezig.

In werkput 4 is een houten beschoeiingswand aangetroffen. Deze wand bevindt zich ten zuiden van de eerder vermelde kademuur, weg van de Leie. Daaruit kan geconcludeerd worden dat deze beschoeiing mogelijk ouder is dan de kademuur.

Op oude foto's en postkaarten zijn deze kadestructuren reeds zichtbaar. De stenenkade die werd aangetroffen is gebouwd in 1881 toen de nieuwe sluis werd gebouwd¹². In 1894 overstroomde de Leie in dit gebied. De kade raakte hierbij niet beschadigd. De houten beschoeiing lijkt uit een eerdere fase te stammen en is vermoedelijk te dateren in de vroegmoderne tijd.

¹² Informatie Marc Pyncket, Erfgoedcoördinator Stad Mene

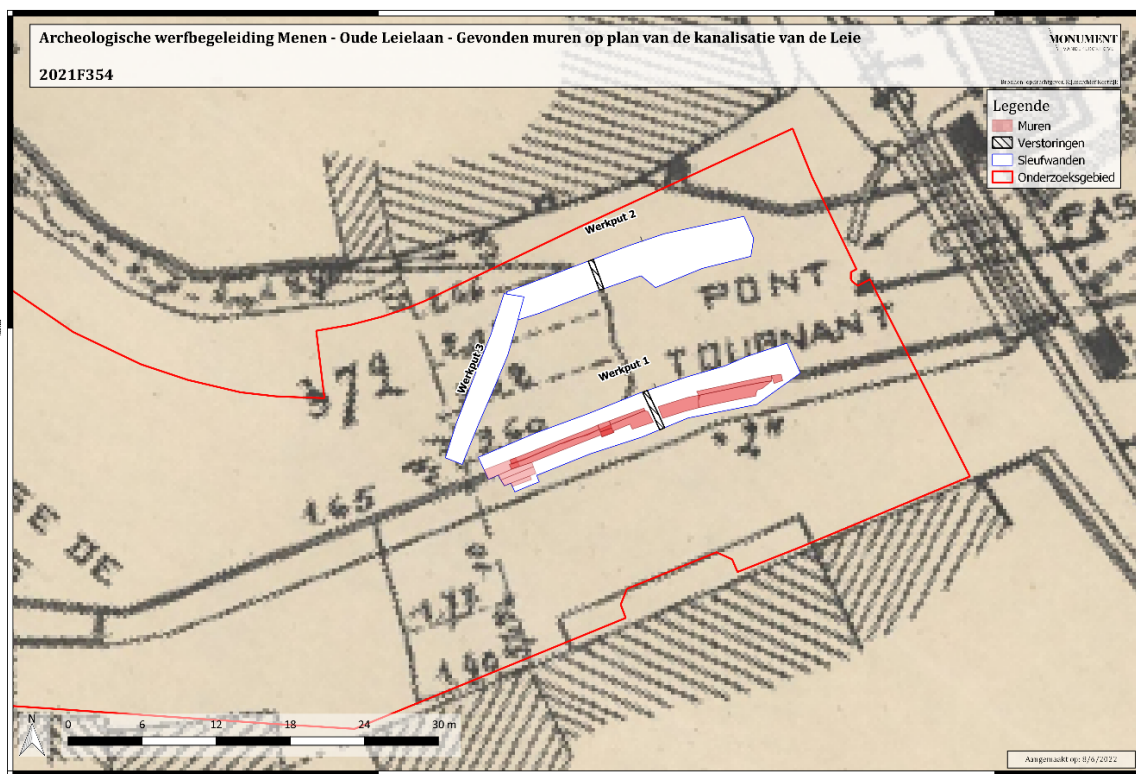
Figuur 59: Oude postkaart met rechts de kade die tijdens de werfbegeleiding werd aangetroffen. Op de achtergrond is de reeds verdwenen Leiebrug te zien. (bron: Delcampe.net)

Figuur 60: Oude postkaart met centraal de aangetroffen kade. De foto werd genomen vanop de voormalige Leiebrug. Op de achtergrond is de voormalige rubberfabriek te zien die nu in gebruik is als school. (bron: Delcampe.net)

Figuur 61: Foto genomen van de overstromingen in 1894. De foto werd genomen vanop de Liebrug. (bron: Delcampe.net)

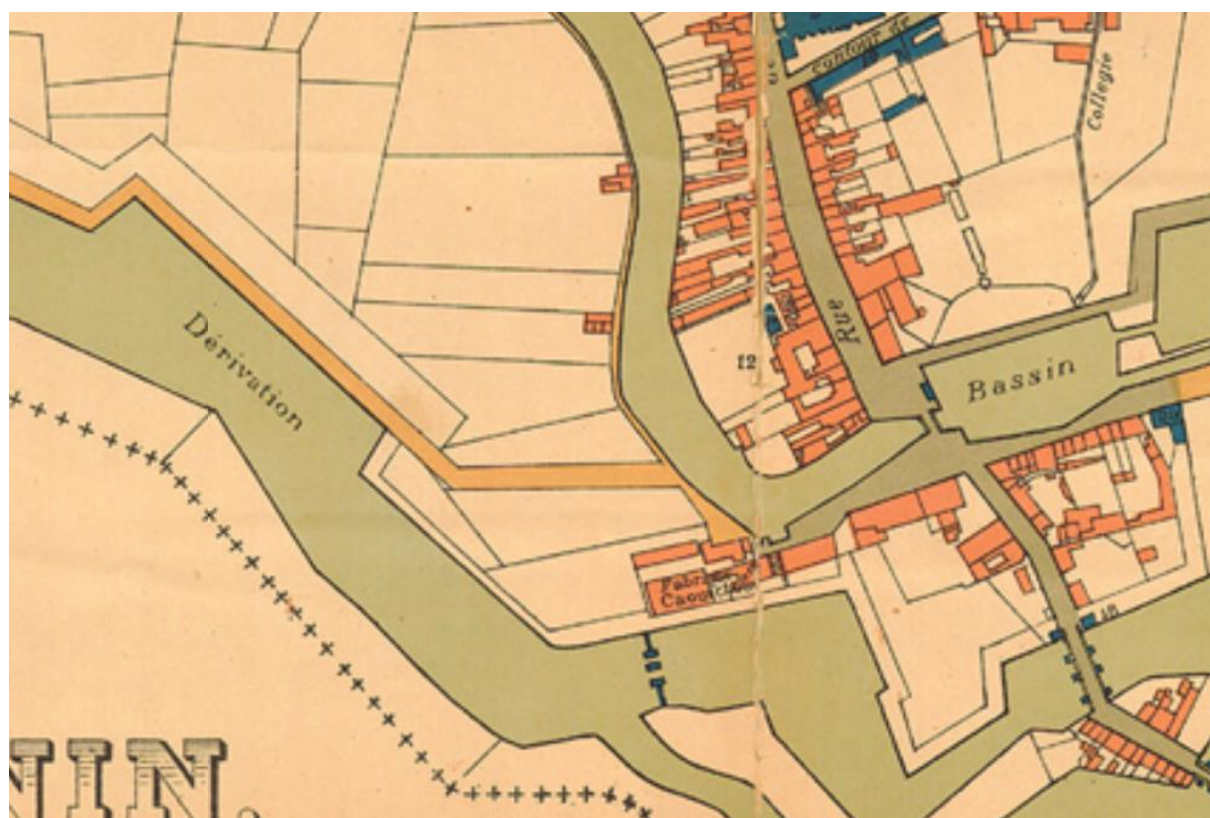

Figuur 62: Aangetroffen kademuren geprojecteerd op een plan van de kanalisatie van Leie. (bron: Rijksarchief Kortrijk)

Werkput 5 werd aangelegd ter hoogte van de vestingswal uit het einde van de 17^e eeuw (Vauban) en werd opgewaardeerd in de Hollandse periode tussen 1815 en 1830. Deze vesting is op verschillende historische en militaire kaarten te zien (Figuur 63 en Figuur 64). In deze werkput werden geen vondsten ingezameld. De ondergrond bestaat uit kleilig puinige ophogingspakketten waarin geen wallichaam herkend kon worden.

Figuur 63: Plan van de Blekerijvesting in 1842 waarop ook de oude Leie-arm te zien is. (Bron: Koninklijk Legermuseum Brussel)

Figuur 64: De Blekerijvesting met de gelijknamige straat op een stadsplan uit 1896. (bron: stadsarchief Menen)

Figuur 65: Oude postkaart getrokken vanop de Blekerijvesting richting het stadscentrum. (bron: Delcampe.net)

5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Op basis van de eerder uitgevoerde prospectie door middel van proefsleuven werden verschillende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen opgesteld.¹³ Hieronder worden deze hernomen en van een zo volledig mogelijk antwoord voorzien:

A	Algemeen
A1	Welke sporen of structuren zijn aanwezig/bewaard?
	<i>De structuren zijn in twee groepen onder te verdelen. Enerzijds zijn er de structuren die te linken zijn aan de voormalige Leie-arm. Het gaat hierbij om een kade met bolder en een houten beschoeiingswand. Anderzijds is er een sleuf aangelegd op de vestingswal van de Blekerijvesting. Hierin konden slechts ophogingspakketten worden aangetroffen.</i>
A2	Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
	<i>De bewaring van de sporen is goed.</i>
A3	Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
	<i>Ja, Enerzijds zijn er de sporen uit werkputten 1 tot 4 die te maken hebben met de oude gedempte Leie. Het gaat hierbij om kadestructuren en een beschoeiingswand. Anderzijds is er werkput 5 waar ophogingspakketten werden aangesneden. Hier kon echter geen wallichaam in herkend worden.</i>
A4	Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
	<i>Alle sporen zijn te dateren in de Nieuwe of Nieuwste tijd. Enkel de houten beschoeiing kon niet gedateerd worden.</i>
B	Site specifiek
B1	Kunnen sporen van de Rijsselpoort en/of de brug over de Leie herkend worden in de advieszone nabij de Rijselstraat?
	<i>Er werden geen sporen van de Rijsselpoort of de brug over de Leie aangetroffen tijdens het onderzoek. Vermoedelijk bevinden deze zich ten oosten van het onderzochte gebied.</i>
B2	Kunnen sporen van oever- en/of kadestructuren aangetroffen worden in de advieszone ter hoogte van de ingang van het ziekenhuis?
	<i>In werkput 1 werden kadestructuren van de voormalige Leie arm aangetroffen. Deze bevatte ook nog een bolder om schepen aan te leggen. In werkput 4 kwam een houten beschoeiingswand aan het licht.</i>

Tabel 3: Beantwoording onderzoeksvragen

¹³ ALUWE K., LALOO P., HERREMANS D., 2019.

6. BEWARING ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

De overdracht van het archeologisch ensemble zal na het afronden van de verwerking gebeuren conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Hierbij is de eigenaar van de gronden tevens de eigenaar van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage zal in overleg met de grondeigenaar gekeken worden voor een definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble.

7. BIBLIOGRAFIE

7.1. Literatuur

- ALUWE K., LALOO P., HERREMANS D., 2019. *Archeologienota programma van maatregelen bureauonderzoek 2017B236, Menen Oude Leielaan*, Ghent Archaeological Team Bvba, Bredene.
- ALUWE K., LALOO P., HERREMANS D., 2019. *Archeologienota verslag van resultaten bureauonderzoek 2017B236, Menen Oude Leielaan*, Ghent Archaeological Team Bvba, Bredene.
- DE MEULEMEESTER L., 2020. *Verslag van resultaten bureauonderzoek Menen – Waalvest (prov. West-Vlaanderen)*, Ingelmunster.
- PYNCKET M., 2002. *De Vesting Menen: een verkenning*, Menen: Eigen Beheer.

7.2. Internetbronnen

- <http://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://www.geopunt.be/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://militarymaps.rct.uk/war-of-the-spanish-succession-1701-14/siege-of-menen-1706-plan-de-le-ville-de>
- <https://sanderusmaps.com/our-catalogue/antique-maps/europe/belgium-cities/old-antique-map-of-menen-by-sanderus-a-398>
- <https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/BI-B-FM-074-30>

8. LIJSTEN

8.1. Figurenlijst

Figuur 1: Het GRB met de ruime omgeving van het plangebied. (bron: geopunt)	5
Figuur 2: De directe omgeving van het plangebied op het GRB. (bron: geopunt)	5
Figuur 3: Het plangebied weergegeven op de luchtfoto. (bron: geopunt)	6
Figuur 4: Type dwarsprofiel 1. (bron: opdrachtgever)	8
Figuur 5: Type dwarsprofiel 2 (bron: opdrachtgever)	8
Figuur 6: Zicht op de Blekerijvesting ter hoogte van WP5.....	9
Figuur 7: Zicht op werkput 4 waar een beschoeiing met metalen <i>caisson</i> is geplaatst tegen het inkalven van de sleufwanden.....	10
Figuur 8: Het uitgevoerde werkputtenplan. (bron: geopunt)	11
Figuur 9: Digitaal Terein Model van de ruime omgeving. (bron: geopunt)	13
Figuur 10: Digitaal Terrein Model van de site. (bron: geopunt)	14
Figuur 11: Bodemkaart. (bron: geopunt).....	15
Figuur 12: Kaart van de regio van Menen en Wervik in de Romeinse tijd. De zwarte lijnen geven de Romeinse wegen aan, de blauwe de Leie en de diverse beken. De nummers staan voor de Romeinse vindplaatsen te Menen en Wervik (bron: Dhaeze D. 2007).	16
Figuur 13: Plangebied (rood) aangeduid op de kaart van Sanderus (1644). (bron: sanderusmaps.com).....	22
Figuur 14: Detail van de kaart van Jacobus Harewijn (1706). (bron: rijksmuseum.nl)	23
Figuur 15: Detail van de kaart van Pierre Husson (1720). (bron: militarymaps.rct.uk).....	24
Figuur 16: Plangebied op kaart van Ferraris (1771-1778). (bron: geopunt).....	25
Figuur 17: Plangebied op Atlas der buurtwegen (1841). (bron: geopunt).....	25
Figuur 18: Plangebied op de kaart van Popp (1842-1879). (bron: geopunt).....	26
Figuur 19: Plangebied aangeduid op de kaart van Vandermaelen (1846-1854). (bron: geopunt).....	26
Figuur 20: Plangebied op de topografische kaart van 1873. (bron: cartesius).....	27
Figuur 21: Plangebied op de topografische kaart van 1904. (bron: cartesius).....	28
Figuur 22: Plangebied op de topografische kaart van 1969. (bron: cartesius).....	28
Figuur 23: Plangebied op luchtfoto van 1971. (bron: geopunt).....	29
Figuur 24: Plangebied op luchtfoto van 1990. (bron: geopunt).....	29
Figuur 25: Plangebied op luchtfoto van meest recent. (bron: geopunt)	30
Figuur 26: Kaart CAI met aanduiding projectgebied (bron: geoportaal)	31
Figuur 27: Hoogtes op het GRB ter hoogte van werkputten 1, 2, 3 en 4. (bron: geopunt, eigen metingen)	34
Figuur 28: Hoogtes aangeduid op het GRB ter hoogte werkput 5. (bron: geopunt, eigen metingen)	34
Figuur 29: Profiel 1 op de zuidelijke wand van werkput 1.	35
Figuur 30: Profiel 2 op de zuidwand van werkput 1.	36
Figuur 31: Profiel 3 in werkput 3.	37
Figuur 32: Profiel 4 in werkput 4.	38
Figuur 33: Profiel 5 in werkput 5.	39
Figuur 34: Profiel 6 in werkput 5.	40
Figuur 35: Profiel 7 in werkput 5.	41
Figuur 36: Sporen 1 en 2 in werkput 1.....	43
Figuur 37: Spoor 1 met bolder in werkput 1.....	44
Figuur 38: Spoor 3, vlak 2, werkput 1. Links van de muur bevindt zich de gedempte Leie....	44
Figuur 39: Overzichtsfoto werkput 2.	45
Figuur 40: Overzichtsfoto werkput 3.	46

Figuur 41: Beschoeiing in de noordelijke wand van werkput 4 (spoor 10).....	47
Figuur 42: Grondplan van vlak 1 in werkputten 1, 2, 3 en 4. (bron: geopunt, eigen metingen)	48
Figuur 43: Grondplan van vlak 2 in werkputten 1, 2, 3 en 4. (bron: geopunt, eigen metingen)	48
Figuur 44: Grondplan van vlak 3 in werkputten 1, 2, 3 en 4. (bron: geopunt, eigen metingen)	49
Figuur 45: Grondplan van werkput 5. (bron: geopunt, eigen metingen)	50
Figuur 46: Overzichtsfoto van het noordelijk deel van werkput 5.	51
Figuur 47: Hoogteverloop van werkput 5 met de hoogte van het maaiveld en de bodem van de sleuf. (bron: eigen metingen)	51
Figuur 48: Inventarisnummer 1.....	52
Figuur 49: Inventarisnummer 2.....	53
Figuur 50: Inventarisnummer 3.....	53
Figuur 51: Inventarisnummer 4.....	54
Figuur 52: Inventarisnummer 5.....	54
Figuur 53: Inventarisnummer 6.....	55
Figuur 54: Inventarisnummer 7.....	56
Figuur 55: Inventarisnummer 8 uit spoor 10.	57
Figuur 56: Schets van de doorsnede de beschoeiingsbalk (INR8).....	57
Figuur 57: Inventarisnummer 9 uit spoor 10.	58
Figuur 58: Schets van de doorsnede de beschoeiingsbalk (INR9).....	58
Figuur 59: Oude postkaart met rechts de kade die tijdens de werfbegeleiding werd aangetroffen. Op de achtergrond is de reeds verdwenen Leiebrug te zien. (bron: Delcampe.net).....	60
Figuur 60: Oude postkaart met centraal de aangetroffen kade. De foto werd genomen vanop de voormalige Leiebrug. Op de achtergrond is de voormalige rubberfabriek te zien die nu in gebruik is als school. (bron: Delcampe.net)	60
Figuur 61: Foto genomen van de overstromingen in 1894. De foto werd genomen vanop de Leiebrug. (bron: Delcampe.net)	61
Figuur 62: Aangetroffen kademuren geprojecteerd op een plan van de kanalisatie van Leie. (bron: Rijksarchief Kortrijk)	61
Figuur 63: Plan van de Blekerijvesting in 1842 waarop ook de oude Leie-arm te zien is. (Bron: Koninklijk Legermuseum Brussel)	62
Figuur 64: De Blekerijvesting met de gelijknamige straat op een stadsplan uit 1896. (bron: stadsarchief Mene).....	63
Figuur 65: Oude postkaart getrokken vanop de Blekerijvesting richting het stadscentrum. (bron: Delcampe.net).....	63

8.2. Tabellenlijst

Tabel 1: Onderzoeksvragen.	6
Tabel 2: Vindsplaatsen in de buurt.	32
Tabel 4: Beantwoording onderzoeksvragen.....	64

9. BIJLAGEN

Bijlage 001 - GRB algemeen
Bijlage 002 - GRB detail
Bijlage 003 - Luchtfoto
Bijlage 004 - Werkputtenplan
Bijlage 005 - Ferrariskaart
Bijlage 006 - Atlas der buurtwegen (1841)
Bijlage 007 - Kaart van Popp (1842-1879)
Bijlage 008 - Kaart Vandermaelen (1846-1854)
Bijlage 009 - Topokaart 1873
Bijlage 010 - Topokaart 1904
Bijlage 011 - Topokaart 1969
Bijlage 012 - Luchtfoto 1971
Bijlage 013 - Luchtfoto 1990
Bijlage 014 - CAI kaart
Bijlage 015 - Hoogtes en profielen WP 1-4
Bijlage 016 - Hoogtes en profielen WP 5
Bijlage 017 - Sporen vlak1 WP1-4
Bijlage 018 - Sporen vlak 2 WP1-4
Bijlage 019 - Sporen vlak 3 WP1-4
Bijlage 020 - Sporen WP5
Bijlage 021 - DTM Vlaanderen Algemeen
Bijlage 022 - DTM Vlaanderen Detail
Bijlage 023 - Bodemkaart.
Bijlage 024 - Luchtfoto meest recent
Bijlage 025 - Fotolijst
Bijlage 026 - Sporenlijst
Bijlage 027 – Inventarislijst
Bijlage 028 – Plan kanalisatie van de Leie

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

Vb. (link via publiek luik):

<http://www.monarcho.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%222a8b152a-3641-4961-b5b6-ade80100af02%22%7D>